

УДК 930.22 (477.43/.44) “1566/1605”

ДОКУМЕНТИ БРАЦЛАВСЬКОГО ВОЄВОДСТВА 1566–1605 РОКІВ

Микола КРИКУН

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра історії Центральної та Східної Європи
вул. Університетська 1, Львів 79000, Україна

Наведені в публікації джерела доповнюють збірник документів Брацлавського воєводства 1566–1606 рр., виданий у Львові 2008 р. За змістом два документи є королівськими листами (привілеями) на позиттєве володіння маєтками, які належали до державного земельного фонду, 19 – стосуються приватних шляхетських маєтків.

Ключові слова: Брацлавське воєводство, шляхетські маєтки, привілеї, ґродський суд.

Джерела, що подаються нижче, доповнюють збірник документів Брацлавського воєводства 1566–1606 рр.¹, крайні дати якого зумовлені утворенням цієї адміністративної території на українських землях, що до Люблінської унії перебували в складі Великого князівства Литовського, і смертю брацлавського підкоморія Лаврина Гнівошовича Пісочинського (матеріали його архіву становлять відносну, порівняно з матеріалами інших рукописних зібрань, більшість документів цієї публікації)². Ідеться про 21 документ. З них 11 виявлено у фонді князів Сан-ушків Державного архіву у Кракові (*Archiwum Państwowe w Krakowie*; 9 – у т.зв. римських теках, по одному – в арабських теках* та в “Родинному архіві Сан-ушків”), 10 – в Головному архіві давніх актів у Варшаві (*Archiwum Główny Akt Dawnych w Warszawie*; 8 – у фонді “Архів Замоїських”, 2 – у фонді “Коронна метрика”). За часом їх складання документи представлені так: 1566 р. – 1, 1577 р. – 1, 1578 р. – 1, 1581 р. – 1, 1584 р. – 2, 1585 р. – 2, 1589 р. – 3, 1592 р. – 3, 1597 р. – 1, 1600 р. – 2, 1601 р. – 1, 1604 р. – 2, 1605 р. – 1. За видовою ознакою це: 6 королівських листів (оригінали), декрет Вінницького ґродського суду (засвідчена копія), декрет Вінницького земського суду (засвідчена копія), постанова Вінницького ґродського суду (засвідчена копія), 2 напоминальні листи Брацлавського земського суду (оригінали), 3 зізнання

¹ Документи Брацлавського воєводства 1566–1606 років / Упорядники М. Крикун, О. Піддубняк; вступ М. Крикуна. Львів, 2008.

² Крикун М. Брацлавське воєводство впродовж своїх перших сорока років / М. Крикун // Документи Брацлавського воєводства... С. 5–132.

* Назви “римські” і “арабські” щодо тек викликані римською й арабською нумерацією документів в останніх.

возних перед Брацлавським 'родським урядом (2 засвідчені й незасвідчена копії), позов Вінницького земського суду (оригінал), оповідання шляхтича перед Вінницьким 'родським судом (незасвідчена копія), 2 шляхетські листи (оригінал і автограф), впис у брацлавську 'родську книгу листа (засвідчена копія), впис у брацлавську земську книгу випису з брацлавської 'родської книги (засвідчена копія), впис у люблінську трибунальську книгу листа (засвідчена копія). Отже, маємо справу з автографом, 10 оригіналами, 8 засвідченими і 2 незасвідченими копіями; 6 із цих матеріалів пов'язані з діяльністю королівської канцелярії (Коронної метрики), 7 і 4 – з діяльністю брацлавських (вінницьких) відповідно 'родської і земської канцелярій, один – походить з цих двох і один – з трибунальської канцелярії. 16 матеріалів писані урядово-канцелярською руською мовою, два – латиною, три – польською (у тому числі автограф; два інші, напевно, є перекладом з руської мови).

За змістом всі документи мають маєтковий, землеволодільчий характер. Два є дарчими листами (привілеями) короля Стефана Баторія на пожиттєві володіння маєтками, які належали до державного земельного фонду (розпорядником їх був король), а саме: Янові Оришевському – на пустиню (селище; *locus desertus*) Лішні і Гоголь, що в Брацлавському старостві при впадінні Собу в Буг (Буг, Південний Буг; 1577 р., № 2)*, Стефанові Чеклінському (Цеклінському) – на село Тютки того самого староства, що над Чаплею – лівою притокою Богу, з тією умовою, що цей шляхтич повинен викупити дане село у попередніх його співволодільців за записану на ньому суму (якщо ж такої суми немає, сказано в листі, то призначені королем комісари її визначать) і сплачуватиме четверту частину доходів з нього (1578 р., № 3), тобто – т.зв. кварту.

В інших документах ідеться про приватні шляхетські маєтки. Шість із них (№ 1, 4, 5, 6, 13, 14) стосуються конфлікту князів Жаславських (Заславських) зі Слупицями. Справа у тому, що після вимушеної здачі татарам 5 вересня 1551 р. Богданом Богушовичем Слупицею** Брацлавського замку Си'їзмунд Ав'уст як великий князь литовський, розцінивши її як зраду³, приналежні йому, Б. Б. Слупиці, маєтки, розташовані на Східному Поділлі, де згодом виникло Брацлавське воєводство, конфіскував і приєднав до державних володінь, а 1552 р.

* Цим листом Я. Оришевському надано селище Копистерин, розташоване біля Морахви (лівої притоки Дністра) на Кучманському шляху, відомому тим, що татари по ньому чинили наїзди на українські землі. Цей маєток знаходився на території Подільського воєводства, коло його кордону з Брацлавським воєводством. Інколи його, вже як село, відносили до останнього.

** У цьому замку Б. Б. Слупиця був намісником брацлавського (також вінницького та луцького) старости князя Богуша Федоровича Корецького, тобто безпосередньо відповідав за його оборонний стан.

³ Про здачу Б. Слупицею Брацлавського замку та її наслідки див.: *Nykiel B. Zdrada Bohdana Siupicza w 1551 r. (okoliceznajzdobycia Braciawia przez Tatarow) / B. Nykiel // Соціум: Альманах соціальної історії. Київ, 2006. Вип. 6. С. 39–42. Авторка помилково по-батькові йменує Богдана Івановичем.*

передав у власність князю Кузьмі Івановичу Жаславському, зваживши на те, що той відбудовував своїми коштами даний замок⁴.

К. І. Жаславський та його єдиний син Януш володіли дарованими маєтками до своєї смерті – відповідно до 1556 і 1562 рр.⁵ Від 1562 р. контроль над ними здійснювали опікуни неповнолітніх синів Януша – Януша й Михайла, якийсь час – і згаданий вище староста. Листом від 29 жовтня 1566 р. Си'їзмунд Ав'уст зобов'язав цього старосту передати їх як опікунові княжат віленському каштеляну й найвищому литовському гетьману Григорієві Олександровичу Ходкевичу (№ 1). Згодом, десь між 1566 і 1575 рр., даними маєтками спромігся невідомо як заволодіти рідний брат Богдана Слупиці Григорій, званий також Жданом, а від 1575 р. вони належали й синові Богдана – Семенові⁶.

Неодноразові намагання братів Януша і Михайла Жаславських, а після смерті останнього – першого з них (він з часом став підляшським воєводою) повернути собі маєтки не вдалися: Григорій і Семен Слупиці, а далі – їхні сини (Григорієві – Григорій і Юрій, Семенові – Матяш і Тихон) були непоступливі (№ 4–6, 13, 14)⁷.

Поява п'яти документів пов'язана з особою видного політичного діяча Речі Посполитої останньої чверті XVI – початку XVII ст. – канцлера (1578–1605) і гетьмана великого коронного (1581–1605) Яна Замоїського. До його багатьох тодішніх земельних придбань в районі покордоння Брацлавського і Подільського воєводств належать, зокрема, селище Буша, куплене на самому початку 1589 р. у подружжя Семена Івановича та Огап'ї Іванівни Бушинських (№ 9, 10)⁸, а також селища Чернівці, Володіївці, Кабаківці й інші. Про друге з цих придбань довідуємося з позову Вінницького земського суду Я. Замоїському, виданого 12 січня 1604 р. за скаргою Ганни Богданівни Скіндерівни (та її чоловіка й опікуна Яна Хмелевського) про загарбання позваним приналежних їй цих селищ (і частини

⁴ Ibid. S. 42, 48. Того ж 1552 р. К. І. Жаславський був офіційно введений у володіння цими маєтками (Ibid. S. 49). Подальша доля Б. Слупиці невідома. Слідів його перебування в Речі Посполитій не виявлено. Ймовірно, він опинився за її межами і там помер (Ibid. S. 40–41).

⁵ Wolff J. *Kniaziowie litewsko-ruscy od koca czternastego wieku* / J. Wolff. Warszawa, 1895 (репринт: Warszawa, 1994). S. 600–601.

⁶ Беата Никель непереконливо твердить, що 1566 р. привілеєм Си'їзмунд Ав'уст підтвердив право на ці маєтки Семенові (*Nykiel B. Zdrada Bohdana Siupicza...* S. 42, 54): у шойно згаданому листі Си'їзмунда Ав'уста від 29 жовтня 1566 р. жодного натяку на даний привілей немає і жодних відомостей про те, що його видано, виявити не вдалося. Григорій Слупиця у 1580-х роках, починаючи від 1582 або 1583 р., займав уряд коморника Брацлавського воєводства при тамтешньому підкоморії Лаврині Пісочинському (№ 5; *Крикун М. Брацлавське воєводство впродовж своїх перших сорока років. С. 25; Nykiel B. Zdrada Bohdana Siupicza...* S. 47), у 1592–1596 рр. – уряд брацлавського 'родського судді (*Nykiel B. The Fifteenth- and Sixteenth- Century Starosts and the Starosty Magistrates of Bratslav and Vinnytsia (to 1569)* (в друці).

⁷ Документи Брацлавського воєводства... № 98, 101, 135, 275, 276, 319, 433; *Nykiel B. Zdrada Bohdana Siupicza...* S. 58–59.

⁸ Згадка в док. № 9 про загибель у Вінницькому замку привілею на Бушу відноситься до привілею великого князя Литовського Вітовта (помер 1430 р.) Тимофіїві Процилі; привілей згорів 8 жовтня 1580 р. під час пожежі в цьому замку (Документи Брацлавського воєводства... № 100).

селища Буші) та осадження на їх місці міст Чернівців (або Скіндерполя) і Буші та сіл (№ 19). Скарга ця була явно запізнолюю, бо Я. Замойський володів ще в середині 1595 р. Скіндерполем⁹, у квітні 1596 р. – Бушею¹⁰, а на місці цих маєтків у 1599 р. існували міста Скіндерполь (Чернівці) і Буша (Здзіслав)¹¹. Оповідання Мартина Лопушинського перед Вінницьким ґродським судом, датоване 21 липня 1600 р., інформує про заснування, за дорученням короля, поселення із замком Анджеєм Хшонстовським при впадінні зліва Рашкови в Дністер (№ 17). М. Лопушинський, судячи з оповідання, був особою, підвладною А. Хшонстовському, а цей належав до оточення Я. Замойського, був його “служогою”¹². Заснування поселення, названого Рашковом, відбулося насправді з ініціативи і за дорученням Я. Замойського, відповідно до його прагнення зробити своєю власністю землі, що простяглися по лівому берегу Дністра на кордоні з Молдавським князівством. Захоплення Рашкова 20 травня того ж 1600 р. загоном славнозвісного київського воєводи князя Костянтина Івановича Острозького, про яке мовиться в оповіданні М. Лопушинського, було виявом тодішнього конфлікту між ним і Я. Замойським¹³. Твердження Томаша Кемпи, що пізніше К. І. Острозький повернув Рашків Я. Замойському¹⁴, не відповідає дійсності: Рашків і після 1600 р. був маєтком князя, а також його нащадків¹⁵. Особистий лист (автограф) брацлавського земського писаря Івана Микулинського, вихідця з давнього східноподільського руського шляхетського роду, до Я. Замойського від 15 червня 1597 р. містить загальні відомості про стан у брацлавській земській канцелярії документації щодо маєтків адресата і разом з тим – прохання заступитися перед королем (Сиґізмундом III) за його, І. Микулинського, племінника, несправедливо звинуваченого у зв’язках із козаками (№ 15).

До матеріалів збірника “Документи Брацлавського воєводства 1566–1606 років”, почерпнутих з архіву Лаврина Пісочинського, додаємо лист короля Стефана Баторія від 7 вересня 1585 р., яким брацлавському підкоморію дозволено, згідно з декретом королівського суду, стягти з подружжя Федора й Опросимії Олешів заруку (покарання) в розмірі 2000 кіп литовських грошів за побиття й образу королівського посланця Адама Потоцького (та двох шляхтичів, що його супроводжували) під час виконання даного йому доручення (№ 8).

⁹ Там само. № 292.

¹⁰ Там само. № 264.

¹¹ Там само. № 331.

¹² Документи Брацлавського воєводства... № 292.

¹³ *Tarnawski A.* Działalność gospodarcza Jana Zamoyskiego kanclerza i hetmana wielkiego koronnego / *A. Tarnawski.* Lwów, 1935. S. 346–347; *Kempa T.* Konflikt między kanclerzem Janem Zamoyskim a księżkami Ostrogskimi i jego wpływ na sytuację wewnątrz i zewnątrz Rzeczypospolitej w końcu XVI wieku / *T. Kempa* // Соціум. 2010. Вип. 9. S. 89–90.

¹⁴ *Kempa T.* Konflikt... S. 90.

¹⁵ Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, від. рукописів, ф. 91 (Люба-Радзівинські), спр. 181/VI, 4 (частина III): поділ маєтків князів Острозьких 1603 р.; *Diugosz J.* Podział latyfundiów Ostrogskich w roku 1621 / *J. Diugosz* // *Acta universitatis Wratislaviensis. Historia XVI.* Wrocław, 1969. № 108. S. 8.

Доручення полягало в тому, щоб здійснити акт відібрання (тобто проголосити останнє) у Олешів сіл Кам'яногірки (нині входить до складу Калинівського району Вінницької області) і Жорнищ та “людей” у Вінниці і передачі їх законній власниці Ма'далені – дружині Л. Пісочинського, побиття ж сталося ще 12 квітня 1583 р. в Кам'яногірці, де А. Потоцький зробив спробу вказане доручення виконати, бо Олеші аж ніяк не бажали позбутися названих маєтків; доручення гарантувало безпеку посланця, шляхтичів (а також возного) сплатою Олешами зазначеної суми¹⁶. Конфлікт, що виник до 12 квітня 1583 р., завершився повною перемогою подружжя Пісочинських щойно в липні 1586 р.¹⁷, причому вирішальними у здобутті цієї перемоги виявилися два декрети королівського суду, ухвалені 19 липня 1585 р.¹⁸. З особою Л. Пісочинського пов'язана й видача 24 жовтня 1589 р. королівського листа до воєвод, каштелянів, старост та урядників 'родських і земських судів Речі Посполитої, особливо ж – Брацлавського, Київського і Волинського воєводств, з наказом всіляко сприяти брацлавському підкоморю у виявленні в 'родських і земських книгах потрібних йому документів (№ 11), зрозуміло, тих, де йдеться про маєтки, що його цікавили.

Слід звернути увагу й на документ № 18, складений, до речі, дещо недбало, а тому в окремих місцях – не зовсім вправно. У ньому йдеться про розгляд Вінницьким земським судом свого позову (текст його наведено), виданого за скаргою брацлавського воєводи князя Януша Збаразького про захоплення половини приналежного йому Губинського маєтку волинським воєводичем князем Яхимом Корецьким та його дружиною Анною Ходкевичівною; за позовом, воєвода вимагав справедливого поділу (“розделку”) з цим подружжям даного маєтку. Останнє, однак, через свого уповноваженого (умоценого) під час зазначеного розгляду намагалося довести, що воєвода зазіхає на землі, які є його, подружжя, власністю і входять до складу маєтку з центром у містечку Білилівці, повністю розташованого у Київському воєводстві, і що, отже, про поділ не може бути мови, до того ж, наполягало подружжя, – справою щодо них повинен займатися не Вінницький земський суд (єдиний такий суд у Брацлавському воєводстві), а Київський земський суд.

Згаданий лист І. Микулинського до Я. Замоїського цікавий і тим, що засвідчує рівень знання його автором, нагадуємо земським писарем, польської мови, котра після Люблінської унії повільно, але неухильно й безупинно поширювалася у воєводстві.

Інтерес викликає також постанова Вінницького 'родського суду від 19 грудня 1605 р. про перенесення, у зв'язку з загрозою татарського вторгнення, розгляду всіх справ з біжучих його рочків (судової сесії) на рочки наступні (№ 21).

¹⁶ Документи Брацлавського воєводства... № 124, 125.

¹⁷ Там само. № 127, 136, 139, 140, 147, 159, 161.

¹⁸ Там само. № 139, 140. Про цей конфлікт див.: Крикун М. Епізод із землеволодільчих відносин шляхти у Брацлавському воєводстві в останній чверті XVI століття / М. Крикун // Його ж. Брацлавське воєводство у XVI–XVIII століттях: Статті і матеріали. Львів, 2008. С. 97–120.

Документи, про які йшлося вище, та інші три¹⁹, в розповіді про які немає особливої потреби, певною мірою заповнюють прогалини в наших знаннях про Брацлавське воєводство останньої третини XVI – початку XVII ст. Цінність їх зумовлена тією обставиною, що джерел щодо цього воєводства даного, як, до речі, і наступних періодів його історії, збереглося дуже мало, головним чином тому, що ‘родські, земські й підкоморські книги, які велися в ньому, а також книги шляхетського трибуналу загинули²⁰.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

1566 р., жовтня 29. Варшава. –

Лист короля Си́змунда Ав’уста до луцького, брацлавського і вінницького старости князя Богуша Федоровича Корецького з наказом розташовані в Брацлавському повіті мастки, що полишилися після смерті князя Кузьми Жаславського, з яких одні дісталися останньому від брата князя Василя Четвертенського, а селища Куна, Гусаківці і Ролинці даровані за вислугу (Си́змундом Ав’устом як великим князем литовським), передати віленському (каштеляну) і найвищому гетьману Великого князівства Литовського та городенському старості Григорієві Олександровичу Ходкевичу як опікунові княжат Жаславських, оскільки староста цими мастками володіє безпідставно

¹⁹ З них до документа № 16 примикають документи № 307–312, 328, 338 збірника “Документи Брацлавського воєводства...”.

²⁰ Значення застарілих слів і юридичних термінів, які трапляються в наведених документах, див. у: Торгівля на Україні. XIV – середина XVII століття. Волинь і Наддніпрянщина / Упорядники В. М. Кравченко, Н. М. Яковенко. Київ, 1990. С. 357–368; Ділова мова Волині і Наддніпрянщини XVII ст.: (Збірник актових документів) / Підготували до видання В. В. Німчук, В. М. Русанівський та ін. Київ, 1981. С. 303–309; Книга Київського підкоморського суду (1584–1644) / Підготували до видання Г. В. Боряк, Т. Ю. Гирич та ін. Київ, 1991. С. 325–331; Селянський рух на Україні 1569–1647 рр.: Збірник документів і матеріалів / Упорядники Г. В. Боряк, К. А. Віслобоков та ін. Київ, 1993. С. 514–521; Волинські грамоти XVI ст. / Упорядники В. Б. Задорожний, А. М. Матвієнко. Київ, 1995. С. 235–237; Статути Великого князівства Литовського, у 3-х томах / За редакцією С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. Київ, 2002–2004. Т. I: Статут Великого князівства Литовського 1529 року. С. 393–454; Т. II: Статут Великого князівства Литовського 1566 року. С. 527–550; Т. III: Статут Великого князівства Литовського 1588 року. Кн. 2. С. 528–555; Литовська метрика. Книга 561: Ревізії українських замків 1545 року / Підготував Володимир Кравченко. Київ, 2005. С. 591–594; Документи Брацлавського воєводства... С. 1039–1067. Слід мати на увазі, що судовий процес у Брацлавському (як і в Волинському та Київському) воєводстві відбувався за Другим Литовським статутом 1566 р. Див.: Статути Великого князівства Литовського. Т. II. Розділ IV; також: Крикун М. Епізод із землеволодільчих відносин у Брацлавському воєводстві в останній чверті XVI століття / М. Крикун // Його ж. Брацлавське воєводство у XVI–XVIII століттях: Статті і матеріали. Львів, 2008. С. 97–120; Його ж. Маєтковий конфлікт у Брацлавському воєводстві кінця XVI – початку XVII століття: підкоморій проти воєводи // Там само. С. 121–155.

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии кнбз литовскии, рускии, прускии, жомоитскии, мазовецкии, лифл2нтскии и иных

Старосте луцкому, браславскому и веницкому кОнзю Богушу Федоровичу Корецкому.

Жаловал нам пан виленскии, гетман навьшъшии Великого кОнзства Литовского, староста городенскии пан Григорей Александрович Ходкевича в том, што ты, деи, которые имен2 небожчикъ кОнзь Кузма Жеславъскии вт брата кОнзя Васил2 Четвертенско2(о) в повете Браславском досталь, а иншое на нас, г0сдра, там же 8 Браславли выслужил, то есть селища Куна на Собу, другое Гусаковъцы а третее Ролинцы на Богу, на Скovyшине, тые, деи, имен2 его тепер ты держишь и их вживаешь, с пасекъ куницы берешь и бобры на себе гонишь а его м0лсти 2ко впекуну кнбжат Жаславских, не ведати, дл2 чога, поступити не хочешь, в чом его м0лст, кривду и шкоду детемъ кОнз2 Жеславского быти менуючи, просил нась, абыхмо листъ нашъ в том до тебе дать велели. Ино кгда ж то будут именъ2 кн2жат Жославских, приказуемъ тебе, ажбы тво2 м0лст тые вышеи помененные именъ2 ку Жеславлю зась поступил и через то ничим с2 в то не вступовал, жебы кОнжта Жеславъскии на том не шкодовали и пан виленскии 2ко впекун ихъ в том нам болшь не жаловать. Писан 8 Варшаве лет. Бож. нарож. АФѢS м0сц. вктебра к0иди.

Печатка

Михаило Гараб8рда, писар, мр.

На звороти: Лист королевскии до Корецкого в имен2 в повете Браславском

Archiwum Państwowe w Krakowie (дали – APK), zesp. Archiwum Sanguszkowy, teki rzymskie, teka X, № 46. Оригинал.

№ 2

1577 р., вересня 5. Королівський табір. –

Привілей короля Стефана Янові Оришевському на пожиттєве володіння двома пустинями (селищами) – Копистерином, що біля річки Морахви на Кучманському шляху, і Лішнями та Гоголем, що в Брацлавському старостві при впадінні Собу в Бог, з яких першим раніше володів Дахно Копистеринський, другим – Матвій Мренченко

Fundus quidam desertus infrascriptus, in finibus Podoliae situs, conceditur Joanni Oriszewski Stephanus Dei gratia Rex Poloniae etc.

Significamus etc., quod nos benignam rationem habentes statutiones generosi Joannis Oryszewski, quae nobis summa fide et diligentia exhibit, cupientesque eum et de nobis et de Republica Regni nostri ad benemerentem promptionem et alacriorem imposituram reddere, dedimus et concessimus illi, prout per praesentes damus et concedimus loca certa et possessiones nostras desertas, possessoribus, habitatoribus culturaque carentes, in confinibus Tartarorum sitas, quas vicini, illis locis propinquiores, eorum vsufructum nullo iure sibi vindicant, iure advitalicio possidendas, vnam videlicet possessionem desertam, Kopisterin vocatam, in transito, vulgo na Koczmannskim schliaku, inter Barum et Bratslauriam, ad flumen, Morachvia communiter appellatum, sitam, quam nobilis olim Dachno Kopisterzinski tenuit, et alteram, quoque incultam, Liszni et Hohul dictam, ultra // fluuium Boh sitam, quam currens Sob perfluit, quaeque antea a quodam vita functo Matthia Mrzenczinko possidebatur, quibusquodam bonis nostris, locis et possessionibus vtrisque, in palatinatu capitaneatuque Bratslauriensi accentibus, is ipse generosus Joannes Oryszowski vtitur, fruetur easque

possidebit et tenebit integre cum omnibus et singulis agris, pratis, campis, fluminibus eorumque ripis, stagnis, lacibus, piscaturis, syluis, mericis, saltibus et receptaculis ferrarum, earumque venationibus, prout ad nos mensamque nostram pertinentibus, necnon cum omnibus et singulis prouentibus, commodis et emolumentis, quae nunc in eisdem bonis sunt aut successu temporis humana industria aucta et instituta esse possunt, nullis penitus exceptis nec pro nobis successoribusque nostris serenissimis aut pro quouis aliis reseruatis, idque ad extrema vitae suae tempora, saluis tamen iuribus Reipublicae Regni nostri ac aliis nostris, ad ea bona et possessiones permanentibus. In quorum indubiam etc. Datum ex castris nostris ad laternam die quinta mensis septembris anno Domini 1577, regni nostri secundo.

Archiwum Główny Akt Dawnych w Warszawie (дали – AGAD w Warszawie), zesp. Metryka Koronna, MK, № 115, k. 322–322 v. Оригінал.

№ 3

1578 р., липня 24. Львів. –

Привілей короля Стефана ротмістру на Поділлі Станіславові Чеклінському (Цеклінському) на пожиттєве володіння селом Тютками, що в Брацлавському старостві під вінницьким лісом, біля річки Чаплі, з умовою, що С. Чеклінський повинен викупити цей масток за записану на ньому суму у братів Тютків, Севрука та інших його співволодільців (якщо ж такої суми не було, то призначені королем комісари її розмір визначать) і сплачуватиме четверту частину доходів з нього

Consensus redimen(dam) villam Thiutki, g(eneroso) Stanislao Czeklinski datus
Stephanus Dei gratia Rex Poloniae etc.

Significamus etc., quia nos, haben(tes) per certos consiliarios nostros commendatam in propulsandis Tartaris vigilantiam generosi Stanislai // Czieklnski, rothmagistri nostri podolici, eidem consensimus et admittimus praesentibus consiliariis nostris, vt possit redimere villam nostram Thiutki, cum omnibus eiusdem villae attinentiis, in capitaneatu Bravzlaviensi ad fluminem Czapla sub sylva vinnicensi sitam, de manibus prouidorum Thiutki fratrum et Sewruk aliarumque quarumvis personarum, quarum nomina et cognomina praesentibus volumus habere, pro expressis summis pecuniariis, in villa praedicta iuste et legitime inscriptis, citra tamen augmentum et excessum summae, in litteris originalibus expressae, eximere. Si vero nullae summae legitimae fuerint, ex tunc vigore juris nostri regii debito modo pro eadem villa coram commissariis nostris, ad hoc negocium a nobis designatis, agere procedereque. Quamquidem villam nostram una cum omnibus eiusdem villae attinentiis et pertinentiis, antiquitus ad eandem villam spectantibus et pertinentibus, cum omni iure, dominio et proprietate memoratus Stanislaus Czieklnski tenebit, habebit et possidebit ad extrema vitae ipsius tempora. Promittimusque pro nobis et serenissimis successoribus nostris, quod durante vita praedicti Stanislai Czieklnski eundem de praefata villa Thiutki pro nobis, mensa, fisco, coquina, stabulo vel alia quavis nostra et Reipublicae Regni nostri necessitate non redimemus nec cuiquam hominum status et conditionis cuiuscunque existentium consensum nostrum ad redimendum ipsum dabimus, serenissimique successores // nostri ita facturi sunt. Ratione cuiusquidem aduitalitatis memoratus Stanislaus Czieklnski quartam partem summarum pecuniarum, in eadem villa Thiutki iuste et legitime inscriptarum, vigore constitutionum Regni nostri publicarum nobis et fisco nostro remisit et condonauit, prout iam partibus remittit et condonat, iuribus

aliis nostris regalibus et Reipublicae Regni nostri salvis, ibidem semper manentibus. In cuius rei fidem et euidentius testimonium praesentes manu nostra subscripsimus sigillumque Regni nostri eidem appendi iussimus. Datum Leopoli XXIII mensis julia anno Domini 1578, regni nostri tertio.

Stephanus Rex, mp.

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, № 117, k. 138 v.–139 v. Оригінал.

№ 4

1581 р., січня 30. Городня. –

Лист короля Стефана Семенові Богдановичу Слупиці з вимогою пред'явити перед ним свої права, якщо вони є, на захоплені ним селища Куну, В'ясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці, Гусаківці, котрі (селища) королем Си́змундом Ав'устом після здачі “в неприязельські руки” Брацлавського замку його батьком Богданом Слупицею були відібрані в останнього і згодом передані у власність князю Кузьмі Івановичу Жаславському, нащадки (внуки) якого княжата Януш і Михайло на цій підставі наполягають, аби їм С. Б. Слупиця віддав ці маєтки і відшкодував втрати за неволодіння ними в розмірі 2 200 кіп литовських грошів

Стефан, Божю млстью корол полскии, великии кнбз литовскии, рускии, прускии, жомойтскии, мазовецькии, киевскии, волинскии, подлбскии, ифлбнтскии кОнжа семикградское

Тобе, Семен8 Богдановичу Слупици.

Жаловали нам велможные Онуш а Михайло кОнжата Жаславские в том, што ж, деи, еще за предка нОшого славное памяти королб его млсти Жикгимонта Августа имени8 в повете Браславском назвищемь селище¹ Куна, Вбсловичи, Карповь, Калетин, Деренковцы, Лоринцы, Носовьци, Гусаковци, правомь королевскимь по зрадцы Речи Посполитое Богдану Слупици, *штц8* твоем, же был замок Брбславскии в руки непри2телскии выдал, до столу королб его млсти, продка нашего, припали и присужоны, а потом з ласки его королевскои млсти кОнзю Кузьме Ивановичу Жаславскому, продкови их, дарованы суть, бо, деи, тот продокъ ихъ *вныи* же замокъ Брбславъ после спален8 наперед поддаными своими властными будовал и с почтом своимъ ж до заробен8 мешкал, а ты, деи, до тог(о) не маючи жадного права и неть ведома, длб чого, кгда помененные кОнжата Жаславские по *штци* своем в молодости летъ встали и 8в опеце были, на *вн* час во вси тыс помененные имени8 вступовати почал и тепер вступаеш а, пожитки ихъ на себе беручи, во вживаню им переказу чиниш. Ино кгда *жс* то суть таковые добра, которые за зрадою *штца* твоего до столу королевского были припали и потомь продку кОнжата Жаславских з ласки королб его млсти Жикгимонта Августа суть даны, *шт* которых, деи, ты по *штце* своем 2ко по зрадци водле права посполитого дедичства *штпал* и вступу никоторого в то мети не можеш, *вдно* впорне шкоду в том, што, деи, *вни* правомь нашим даровизною держать, чинишъ к 8ближеню права и шкоде ихъ, чого себе *шт* тебе две тисбчи двести коп горшей шацують. Што *ижс* се власных добрь и роззнаиб тое даровизны, *шт* продка нашего продку кОнжат Жаславских даное, дотычеть, а то розсудку нОшму королевскому належить, тогды приказуемь тебе, абы еси за симь листом мандатом нашим тамъ, гдеколвекъ на тотъ час двором нашимъ будем, перед нами *вбличне* сам стал и право свое, естли которое на то все

бы быти менишь, положил, того се намъ, иле властное речъ наше, справил и конжатом Жаславскимъ водле жалобы их 8справедливил *wt* поданъ тебе сего мандату нашего за шесть недель. Писан 8Городне року Сына Бож. нарож. АОФПА м0ца генварб л0 д0н2.

Печатка

Lawtin Piesoczynski, mp.

АРК, *zesp. Archiwum Sanguszkyyw, teki rzymskie, teka XV, № 5, s. 17. Оригинал. Ibid. № 1, s. 1. Незасвідчена копія. Переклад з руської на польську.*

¹ селища.

№ 5

1584 р., вересня 25. Брацлав. –

Напоминальний лист Брацлавського земського суду коморникові Брацлавського воєводства Григорієві, званому Жданом, і Семенові Богдановичу Слупицям з вимогою повернути князатам Янушові і Михайлові Жаславським успадковані останніми від свого батька князя Януша Кузьминича Жаславського селища Куну, В'ясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці, Гусаківці, котрі Слупиці безпідставно привласнили ще тоді, коли князата як неповнолітні перебували в опіці, і відшкодувати цим князатам зазнані ними втрати за час неволодіння даними маєтками у розмірі 2 640 кіп литовських грошів (по 120 за кожен рік)

Запис возного Брацлавського воєводства Федора Братковського про те, що він 25 вересня 1584 р. вручив копію цього листа Григорієві Слупиці

Ивань Кошка, с8дъ2, а Михаило Ласко, подс8докъ, врадъники с8довые земские повет8 Браславського

Коморник8 г8дрскому воеводства Браславског(о) Григорью, реченому Ждану, Слупицы а шлбхетному Семен8 Богдановичу Слупицы ж.

Жаловали и шповедали перед нами, врадниками с8довыми земскими браславскими, велможные 8нушь а Михаил кнбжата Жаславские на в0шу млсть в томъ, што ж, деи, по смерти *wt*ца их млсти к0нзб 8нуша Кузьминича Жаславского, кгда тые к0нжата Жаславские в молодости лет своих zostали и 8в опеце были, тогды, деи, вы своволне и неправне почавши вступоватисб вы *именб* ихъ млсти власные дедизные и *wt*чизные, 8 воеводстве Браславскомъ лежачие, на *имб* селище¹ Куну, Вбсловичи, Карповъ, Калетин, Деренковцы, Лоринцы, Носовцы, Гусаковцы, в тые, деи, селища и тепер вступуете и пожитки ихъ, на кождый год с того дедицтва их млсти приходбчие, за куницы *wt* пасекъ, за ловы зверинъные, за гоны бобровые и за вси пожитки дорочные, которые предкомъ ихъ на рокъ чининивали по ст8 и по двадцати копъ грошей литовскихъ, тые на себе берете и к8 пожитк8 своему шборочаете, за што кнбжата ихъ млть Жаславские шач8ють на васъ *wt* зештъ2 *wt*ца их млсти кнбз2 8нуша Кузьминича Жаславского две тисечи шестсотъ и сорокъ копъ грошей литовскихъ, за што, деи, вы ихъ млсти досытъ чинити и того заплатити а помененыхъ добръ ихъ млсти дедизныхъ 8живати перестати и в держане их млсти врбдовне пустити и поступити не хочете и тым се голосити смеее, жебы тые помененые *именб* вамъ ни2кимъ д4дицтвомъ належати мели, чога вамъ кнбжата их млсть Жаславские не признавають и противъ таковому праву вашему мовити и правне б8рвити хочуть. А маючи в томъ себе *wt* васъ 2ко держачихъ добра ихъ млсти жаль,

кривду и шкодѣ немалую, просили нас, судей земских браславскихъ, абыхмо в томъ васъ листомъ нашимъ навпоменули. Ино бѣдет ли такъ, что намъ конжата ихъ мести Жаславские справу того дали, тогда мы, суд, з належности врадѣ нѣшго земского Браславского васъ симъ листомъ нашимъ подлугъ статуту права посполитого навпоминаемъ, абы есте тые добра звышъ помененые до живанъ и skutecznego держанъ ихъ мести кнѣзатомъ Жаславскимъ что ихъ мести власны дедизныи и wтчизныи пустили, поступили и шкоды, которые ихъ мести кнѣзата Жаславские в неживаню тыхъ добръ черезъ такъ долги часъ wт васъ поднѣли, доброволне нагородили и во всемъ се наконецъ ихъ мести водлугъ жалобы ихъ мести справедливили, чтобы ихъ мсть на потомъ причины до права позыватись на васъ не мели и не жаловали. Писанъ в Браславли року wт нароженъ Исуса Христа, Сына Божего, тисеча пѣтсоть wсмдесѣтъ четвертого мѣца сѣнтбѣра двадцать пѣтого днѣ.

Дві печатки

Северин Кропивницкий, земский
воеводства Браславского писар

АРК, zesp. Archiwum Sanguszkow, teki rzymskie, teka XVI, № 48, s. 251. Оригинал. Ibid. S. 249. Незасвідчена копія в перекладі польською мовою.

С того листѣ навпоминального wт сѣдѣ земского копию слово в слово далъ есми по нѣ Григорію Слѣпици wт велможнихъ ихъ мст кнѣзатъ Жаславскихъ року АФПД мѣца сѣнтбѣрѣ кѣднѣ

Федор Братковский, возный
воеводства Браславского, рѣкою власною

Ibid. S. 252. Оригинал.

¹ селища

№ 6

1584 р., вересня 26. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Федора Братковського перед Брацлавським ґродським урядом про те, що він 25 вересня 1584 р. вручив Григорієві Слупиці в його домі у місті Брацлаві копію наминального листа Брацлавського земського суду з вимогою, щоб він з Семеном Слупицею повернув княжатам Янушові і Михайлові Жаславським успадковані останніми від свого батька князя Януша Кузьминича Жаславського маєтки Куну, В'ясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці, Гусаківці, котрі Слупиці безпідставно привласнили ще тоді, коли княжата як неповнолітні перебували в опіці, і відшкодувати цим княжатам понесені ними втрати за час неволодіння даними маєтками

Выпис с книгъ ґродскихъ замкѣ гѣдрскоѣ(о) Браславскоѣ(о)

Лѣта по нароженію Исуса Христа, Сына Божого, АФПД мѣца сѣнтѣбра двадцать шостого днѣ

Передо мною, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ браславскимъ, wт его мести пана Юрѣ Струса с Комарова, старосты браславского и веницкого, на мѣстѣ wт его мести

б8д8чому, ставши вбличне, возныи воеводства Браславского пан Федор Братковскіи к8 записованю до книгъ сознал тыми словы, иж, деи, 2, маючи при себе шлбхту людеи добрых, то ест пана Она Луковского а п0на Матыса Вербского, был есми на справе велможных панов их млсти Он8ша а Михаила кнбжат Жаславских, мсца сентебра двадцат п2того д0нб в року нинешнем тисеча пбтсот всмдесбт четвертом положилем лист 8поминальныи и при ним копею з лист8 8поминального под печатю и с подписом руки, слово в слово списавши, вт вранниковъ судовых земских повету Браславского пана Ивана Кошки, суди, а пана Михаила Ласка, подсудка, под печатми их млсти власными и с подписом руки писарское, в жалобе их млсти кнбжат Жаславских, выш помененых, до шлбхетных пана Григорб и пана Семена Слупиц w своволное забране в молодости лет их млсти кнбжат Жаславских, кеды их млсть по смерти втца своего к0нзб Он8ша Кузминича Жаславского 8в впеци были, именеи их млсти власных дедизных и втчизных, 8 воеводстве Браславском лежачих, на имб Куну, Вбсловичи, Карповъ, Калетин, Деренковцы, Лоринцы, Носовцы, Гусаковцы и тых всихъ добрь их млсти з людми, зъ их кгрунтами и волними доходами и пожитками в держане и 8живане и на кождыи год с того дедицтва их готового п0ну пенезного по сту двадцати копъ грошеи литовских бране а их млсти кнбжатом Жаславским преречоных добрь их млсти дедицтва власного невтдане и непоступене, и нагороды за пожитки дорочные з тых добрь вт молодости лет к0нжат их млсти Жаславских через пана Григорб и Семена Слупиц своволне и неправне держане их млсти невчинене, 2ко ширеи жалоба на тым листе 8поминальным меновите вписана и доложона ест. Которого листу 8поминального копею дал есми п0ну Григорию Слупици в дому его власном, которыи мает в месте Браславском, и напоминает, абы пан Слупица тые добра звышь помененые 2ко властное втчизны их млсти кнбжат Жаславских до дедичного держанб и вживанб их млсти пустил и шкоды, которые их млсти в невживаню тых добрь своих через долгии часъ вт них поднбли, их млстбм нагородиль. И просили, абы тое сознанье возного до книгъ кгородских браславских записано было. Штом 2 записати казал и выпись с книгъ их млсти кнбжатомъ Жаславским под печатю моею на то дал. Писанъ 8 Браславли.

Печатка

Григорей Бабуза, писар

АРК, zesp. Archiwum Sanguszkow, teki rzymskie, teka XVI, № 49, s. 253. Засвідчена копія. Ibid. № 48, s. 247–248. Незасвідчена копія. Переклад з руської мови на польську.

№ 7

1585 р., серпня 21. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Себестіана Кулбицького перед Брацлавським ґродським урядом про те, що за його дорученням, яке викликане проханням Уляни Рудівни, він був свідком того, що вона в мастку Бушинцях Рудівцях відбрала свою худобу і скарб, чим володіла спільно зі своїм чоловіком Стефаном Красносельським, і відправила це все до Брацлава, а двір, що в Бушинцях, і своїх підданих (одного – з цього мастку, трьох – з Тростянця) віддала своєму брату Єсифові Бушинському, заявивши, у відповідь на запитання останнього, чому вона так вчинила, що не бажає далі жити з чоловіком

Выпис с книг кгородских виницких воеводства Браславского

Року тисеча п2тсоть всмьдес2т п2того м0ца авьгс8та двадцат първог(о) д0н2

Ставши вчевисто на вр2де Ег(о) Кр. Мл. кгородском в замк8 Браславскомъ передо мною, Григорем Чечелемъ, подстаростимъ браславским, возьныи воеводства Браславског(о) шл2хетныи Себестианъ К8лбицькийи к8 записованю до книгъ кгородских тыми слови сознал: Б8д8чи 2 приданыи з 8р2д8 п0на Григория Чечела, подстаростег(о) браславског(о), маючи 2 при себе шл2хт8 людси добрых п0на Семена Б8шковског(о) и п0на Ок8ба Котовског(о), был есми на потребе п0нее 7ляны Р8девыи в Б8шинцах Р8девцах, то пакъ п0ни 7л2на товар и вес спр2т домовыи передо мною и перед шл2хтою, которыи товар и статокъ перед тым мела с п0ном Стефаном Красноселским сполечне, переличила и втт8л, з Б8шинецъ, до Браслав2 ис собою побрала, меновите волов п2т, черных волов два, половых два, вол гнедыи р2быи, шостии молодик сирии, коров доинных с тел2ты шест, то ест половых три, гнедых два, сира2 вдна, 2ловка полова2 бедрата, назимок гнедыи билог8быи вдень, бчолы треинадцатеры, в ызьбы светлицы сыра дижька, может быти з р8чьку браславск8ю, под8шок дви, вдна крита цвелихом, а др8га2 гола2, в двори ее не было никог(о), двор свои в Б8шинцах дала до р8к брат8 Есиф8 Б8шинском8 и подданог(о) своег(о) в Б8шиньцах маючог(о) Аврама и иньших подданных маючих в Тростеньци под п0номъ Шаньдеровским, прозывают ихъ чтыри сыны Охъенки. То пакъ п0нъ Есифъ Б8шинскийи передо мною сестры своеи п0неи 7ль2ны питал тыми словы: Сестро, дл2 чог(о) ты мни дворъ свои и подданных злцаешъ. П0ни 7ли2на тыми словы поведила, иж 2 вд сего час8 не хоч8 быти из м8жомъ своим п0ном Стефаном Красноселским до смърти и ани за м8жа моег(о) ег(о) не хоч8 мити, а если хто ж колвекъ б8дет мети потреб8 2к8ю до мене, нехай мене правом доходит, а брат8 моем8 пн8 Есиф8 нехай дают покои, в том 2 брата заст8повати 8 кождог(о) права б8д8. Которое 2 вчевистое сознане возьног(о) Себестиана К8лбицкого за прозьбою 7лы2ны Р8девыи до ведомости своее вр2двое прин2вши, в книги кгородские записати казал. Што ест записано. С которых и тот выпис рок8 теперешнег(о) тисеча шестсот чотырьдес2т четвертьтог(о) м0ца июн2 двадцатог(о) д0н2 ест выдан. Писан в замк8 Виницком.

Jan Odrzivilsky,

Печатка

Корыкговаль Заставский, мр.

starosta vinniczky, мр.

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 2680, s. 3. Засвідчена копія, зроблена 20 червня 1644 р.

№ 8

1585 р., вересня 7. Краків. –

Лист короля Стефана, яким брацлавському підкоморію Лавринові Пісочинському дозволено стягти з подружжя Федора й Опросимії Олешів згідно з декретом королівського суду 2 000 кіп литовських грошів за побиття й образу королівського посланця Адама Потоцького (і двох шляхтичів, що його супроводжували) під час виконання ним даного йому доручення

Стефан, Божю млстью корол полский, великийи кн2з литовский, руский, пру8ский, мазовецкий, жомойтский, ифл2нтский, к0нже седмикгородское и иных

Взнаймуем тым листом нашимъ всимъ вобец и кождому з особна, кому колвек то в 4 дати належить, и ж которю суму по нзеи две тисчи копъ грошей литовских зарбку н 0 ш 8 в збите и в зельжение 8 рожного Адама Потоцкоз(о), посланца нашего, и шл 2 хты стороннее Воины Линевского а Она Дрокгошовскоз(о) на справе за листы нашими сказали есмо на шл 2 хетном Федору Влешу и жоне его в просимъи Дубицкого и в собливымъ 8 ниверсаломъ листомъ н 0 шимъ на именъ 2 х и на вс 2 ких маетност 2 хъ их, которые бы где колвекъ в по нствах н 0 ших коронных албо Великоз(о) кнбзства Литовского мели, а в недостатку добрь 2 ко на голотах гд 4 бы вдно колвекъ были пристигнены, втправу 8 чинити и аж до конца вскутокъ приводити велели, 2 кото вныи декретъ и лист нашъ 2 вне вбмовл 2 ет. Тогда есмо вжо тепер преречоню суму заруки, нам належачое, з ласки н 0 шое 8 рожному Лаврыну Песочинскому, подкоморому браславскому, дали и тепер тым листом н 0 шим даем, дар 8 емъ. А прото всимъ и кождому, звлаща звирхность владовую албо властную владз в той справе правне маючимъ, такъ в Кор 8 не Полскои, 2 ко и в Великом кнбзстве Литовском, то ку ведомости приводимъ и розказ 8 емъ, хот 2 чи мети, абы есте заховуючись водле тоз(о) декрету и першого розказанб, за симъ теперешнимъ листом н 0 шим зараз, скоро вбнесены будете, преречоную две тисбчи коп грошей на именъ бх и на вс 2 ких маетност 2 хъ Влешиных и жоны его втправили и в добрах их подкоморого браславского до 8 чиненб ему досыт 8 в 2 зали, а в недостатку добрь на всобах властных екзекуцыю ему выконали звычайе права посполитого, затрудненб и втволоки никоторое в том чинити не смеючи, длб ласки наше королевское и под винами, в праве посполитом вписаными, конечно. Писанъ в Кракове д 0 нб сего мсца сентебра року Божого А 0 Ф П Е а королеванб нашего року десбтого.

Alb(ertus) Baranowski,

Печатка

На властное розказанье

R(ei) P(ublicae) vicecanc(ellarius), mp.

корол 2 его милости

Paulus Sczerbicz, decr(etarius)

S(acrae) R(egiae)

M(aiesta)tis not(arius)

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 2879, s. 1. Оригинал.

№ 9

1589 р., січня 1. Брацлав. –

Лист подружжя Бушинських Семена Івановича і Григор'євої Байбузиної Оган'ї, брацлавської родської писарової, яким вони зобов'язуються на найближчій сесії (роках) Брацлавського земського суду присягти в тому, що привілеї на селище Бушу, продане ними канцлерові і гетьманові великому коронному Янові Замойському, і на масток Бушинці, що під Брацлавом, згоріли у Вінницькому замку

Q, Семен Іванович Бушинский, земенин его королевское млсти воеводства Браславского, а 2, Григорєва 2 Байбузина 2, писарова 2 кгородска 2 браславска 2 вгапъ 2 Бушинского, признаваемъ и 2вно чиним сами на себе сим нашим листом, и ж што сими часы продали есмо на вечность 2 сне влможному по ну его млсти по ну Ону Замойскому з Замост 2, канцлерови и гетману великому коронному, старосте белзкому, малборскому, кнъшинскому и межирецкому имене н 0 ше втчизное, 8 воеводстве Браславском лежачое, называемое селище Буш 8 из рекою Бушею зо вс 4 мь на все, а и ж на тое менованое имене

и на иишие имен2 н0ши Бушинцы под Браславлем привил2 в замку В4ницком часоу прошлых погорили и не маем есмо чого при тои вечной продажи нашои его млсти п0ну канцлерови на тое имене дати, тогда сим листом н0шим его млсти вписуемс2 и вбов2з8ем, иж маемъ и повинни будем на погорене тых привилевъ водле звичаю волности и прав ш2лхетских, в статуте вписаных, заховати, то есть в року тераз ид8чомъ всмъдес2т дев2том на первших рокох земских перед судом земским Браславскимъ присегу на погорене привилевъ н0ших 2къ на тое имене его млсти продажное, так и на др8гое имене Бушинци, же привил2 н0ши правдиве погорели, водле статуту и вповеданъ2 н0шого в канцлери¹ его королевское млсти вчинити. А естли бысмо сему листу н0шому досыт не вчинили а присеги тое не выполнили, тогда повинъни будем мы сами и потомки н0ши его млсть самого и потомки его млсти вечными часы *ит* каждого 8 права в тое имене боронит под зар8ками, в листе нашом головном продажном, его млсти даном, вписаными. На што есмо его млсти п0ну канцлерови дали сес нашъ листь з нашими печатми и с подписом р8ки моеи, Семена Бушинског(о), // и за 8стною а вчевистою прозбою н0шою с печатми их млсти п0на Семена вбоденского, п0на Юр2 Кгорецкого, подстаростего веницкого, а п0на Григор2 Баибузы, писара кгородского браславского. Писан в Браславли року по нароженю Сына Божого Исуса Хрыста тис2ча п2тсот всмъдес2т дев2того м0ца генвара первого д0н2.

Семен Бушински,
рука власна

П'ять печаток

Jerzi Gorecsky, reka własna
Григореи Баибуза, писар
кгородский браславский

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 2680, s. 20–21. Оригінал. 3 січня 1589 р. цей лист вписано в брацлавську 'родську книгу, а 4 червня 1597 р. відповідний випис з неї вписано в брацлавську земську книгу; випис з останньої зроблений того ж дня: Ibid. S. 57–58. Засвідчена копія. Зроблено такий випис і під час святотроїцьких років Брацлавського земського суду 4 червня 1644 р.; див.: Ibid. S. 49–55. Засвідчена копія. Згадана в листі Семена й Огап'ї Бушинських присяга була виконана в Брацлавському земському суді щойно 6 червня 1597 р., з таким запізненням тому, що, згідно з заявою, зробленою ними в ньому перед присягою (як, зрештою, там само двома днями раніше), брацлавські земські роки "перед тим від давнього часу не судилися". Присяга відбулася за позовом того самого суду від 22 квітня 1597 р. на вимогу Яна Замойського, від імені якого було там само принагідно заявлено, що він зазнав від невиконання її шкоди на 5 000 польських злотих (Ibid. S. 60–67. Незасвідчена копія у перекладі з руської мови на польську).

¹ канцлери

№ 10

1589 р., січня 3. Брацлав. –

Впис у брацлавську 'родську книгу продажного листа подружжя Бушинських, Семена Івановича і Григор'євої Байбузиної Огап'ї Іванівни, брацлавської 'родської писарової, на селище Бушу канцлерові і гетьманові великому коронному Янові Заморському (1589 р., січня 1. Брацлав)

Выпис с книг кгородских замку гедрьского Браславского

По нароженю Сына Божо(о) Исус Хрыста року АФПим0ца генвара третего д0н2

Передо мною, Юремь Стр8сомь с Коморова, старостою браславским и в4ницкимь, а передо мною, Кондратомь Козаромь, судею кгородским, станувши вчевисто земенинь его королевское млсти воеводства Браславского пань Семень Иванович Бушинскийи а зем2нка корол2 его млсти Браславского ж воеводства Григорева2 Баибузина2, писарова2 кгородска2 браславска2 вгап2 Ивановна Бушинского, вповедали и до книгь кгородских с тыми словами сознали, иж, деи, продали есмо на вечность 2сневелможному п0ну его млсти 0ну Замоискому з Замость2, канцлерови и гетман8 великому коронному, старосте белзкому, малборскому, кнышинскому и межирецскому, имене н0ше втчизное и дедизное, в воеводстве Браславском лежащее, селище, называемое Буш8 из рекою Бушею за певную суму п0нзеи за всмьсот копь г0ршеи и листь свои его млсти продажныи дали, которыи перед нами покладали и просили, абы был читан и до книгь вписань, 2ко ж перед нами был читан и до книг слово в слово вписан ест и так в себе маеть:

Q, Семень Иванович Бушинскийи, земенин его королевское млсти воеводства Браславского, а 2, Григорева2 Баибузина2, писарова2 кгородска2 браславска2 вгап2 Ивановна Бушинского, сестра предреченого Семена Бушинского, с позволенем вчевистым малжонка своего, вбадва за одного ч0лвка, сознаваем и чиним 2вно сами симь ншим продажным листом, кому бы того потреба была ведати албо сесь нашь листь читаючи слышати, теперь и на потом буд8чим, ввезде на кождом месьц8 и в кождого вр2ду и права, иж, не буд8чи есмо на то ни вт кого примушоны ани намовлены, вдно сами по своеи властной воли и х8ти и з доброго роз8м8, // заховывуючисе в тому подлугь волности шл2хетной, в статуте и в поправах сеимовых прав шл2хетских вписаное, же каждому своею властью по воли своеи волно шафовати и ку пожитку своем8 вборочати, с причин, слушне на нас припалых, буд8чи пилно а квалтовне п0нзеи потребны, продали есмо на вечность 2сневелможному п0ну его млсти пну 0ну Замоискому з Замость2, канцлерови и гетману великому коронному, белзкому, малборскому, кнышинскому, дерпскому, медзырцкому, 2воровскому, кгородецкому etc. etc. etc. старосте, его млсти самому, детям и на потом буд8чим потомком его млсти имене наше властное втчизное и дедизное, никому ничим не пенное и ни в чом не заведено, в воеводстве Браславскомь лежащее, на им2 прозываемое селище Буш8 из рекою Бушею, вт головы аж до 8сть2 тое реки Буши, зо вс4мь на все, 2ко с2 самь в себе, вбыходех и пожиткох своих маеть, з одное стороны границею к8 кгр8нту его ж млсти п0на канцлерову Принску и иными селищомь его млсти к реци Мурафе прилегное, а зь другое стороны до кгр8нту земенина воеводства Браславского п0на Стефана Клещовского, а зь третее до кгрунту земенина Браславского воеводства пна Семена Рахновского, а зь четвертое стороны до кгр8нту земенина воеводства Браславского пна Серги2 вратовского Кл2чова, намнеи ничего на себе сами, дети и на потом буд8чие потомки наши такь при животе, 2ко и по животе нашом и ни на кого кривных, при2тол наших брати и сестрь рожоных стрыечных и тетчаных, стрыев, вуевь, тюток и иных кождых, ве крови по втц8 и по матце повинных, при2тел не зоставуючи, за певную суму п0нзеи, то есть за всмьсот копь г0ршеи личбы Великого кн2зства Литовского, 2ко ж есмо заразы помененую суму п0нзеи // всю сполна вд его млсти до р8кь наших вз2ли и властными р8ками н0шими втличили а его млсти п0ну канцлерови также заразы тое преречное имене селище Буш8 зо вс4мь на все в моц, в держане и вживане через возного вр2дового подали и поступили, и заразы того ж часу водле звычайу правь шл2хетских тую вечную его млсти того имен2 продаж8 наш8 на

в р2де кгородском браславском вповедали и сознали, и до книгъ записати дали. И вже *вм* того часу его млсть пан канцлер самъ, дети и на потом буд8чие потомки его млсти мает, моцонъ и волен будет вное менованое имене селище Буш8 из рекою Бушею, с полми, з сеножатми, з лесы, с пасеками, з д8бровами, з реками, з ставищами на реци Буши, з ловы рыбными, з гоны бобровыми и ловы зверинными и пташими, и зо вс2кими пожитки, меноваными и неменоваными, малыми и великими, 2ким же колвекъ именем названными, вечными часы держать и вшел2кие пожитки и доходы з него вживат и с каждым часом по воли своеи ку доброму пожитки вшел2кие привлащат, розмножат и розшир2т. А 2, Семен Бушинский, и 2, Григорева2 Баибузина2, такъ сами всобами нашими, 2ко дети и на потом буд8чие потомки наши такъ при животе, 2ко и по животе н0шомъ и ниhto з близких, кровных, повинных наших брати¹, сестрь рожных стрыечных и тетчиных, стрывев, вуев, тюток и инших каждых ве крови по *вмц*8 и по *матце* повинных, при2тел наших в тое помененое имене селище Буш8 ничим се вступовати, шкоды, переказы и никоторое тр8дности его млсти вечными часы чинити не маем и мочи не будем под зар8кою на // его королевскую млсть гсдра н0шого млстивого всмисот копами г0ршеи а на сторон8 пор8шоную его млсти п0ну канцлерови и потомком его млсти др8гую таковую *ж* суму п0нзеи и вс4 шкоды и наклады его млсти кром жадного довод8 и прис2ги, вдно на голое речене слова *вм*правити и заплатит. А естли бы хто *ж* колвекъ с повинных, кровных, при2тел наших албо и з обчих людеи, менуючи в себе на тое имене право первое быт албо 2кимъ же колвекъ правом вшел2ким его млсть п0на канцлера в тое имене до права потегати мел, тогда 2, Семен Бушинский, а 2, Григорева2 Баибузина2, повинни будемъ, скоро вдно его млсть нам рачи дат знат, его млсть во в р2д8 и права в суд8 кгородского и земского во всем заступовати и тое имене его млсти вд кождого своим властным накладом вчищат *вм* тых повинных наших, которые бы в панстве его королевское млсти мешкали до давности земское водле статут8 до десети лет, а которые бы повинные н0ши в земли чужои на навце албо 8 везню были, которым давность земска2 не служит, *вм* таковых и по давности земскои вечными часы мы сами и потомки наши правом боронит и заступоват под др8гою *ж* таковою на его королевскую млсть зарукою всмисот копами г0ршеи а стороне нар8шонои его млсти п0ну канцлерови албо потомком его млсти таковою *ж* сумою, вышеи помененою. И в все тое, што се вышеи в сем листе нашем продажномъ такъ в самую властную речъ, 2ко и в зар8ки, на его королевскую млсть и на сторону помененые, и в шкоды и наклады стороне *вм* кого *ж* колвек такъ повинных наших, // 2ко и *вм* вбчих людеи спротивене 2кое *ж* колвек его млсти п0ну канцлерови и потомкомъ его млсти стало, волно будет его млсти насъ до суд8 кгородского браславского позват. А мы, не боронечисе причинами правными и волностью шл2хетскою, в праве посполитомъ вписаными, за першимъ позволом 2ко на року завитомъ в суд8 кгородского браславского станувши, *вм*казоват и во всем се его млсти, не збиваючи року, позв8 и ни в чом декрету в р2довому не спротивл2ючисе, и его во всем послушными буд8чи, и апел2ции жадных до его королевское млсти и до кождого права не бер8чи, 8справедливитис2 повинни будем. А в р2д кгородский браславский, намнеи ни в чом стороне не фолкгуочи, водле права, в статуте писаного, судит и *вм*праву на добрах наших так р8хомых, 2ко и лежачих чинити моцон будет. И на том 2, Семень Бушинский, и 2, Григорева2 Баибузина2, с позволенемъ малжонка своего его млсти, п0ну канцлерови дали сесь нашъ вечне продажныи листъ з нашими печатми и с подписом р8ки моеи, Семена Бушинского, писмом р8ским и за 8стыною а вчевистою прозбою нашою с печатми их млсти панов п0на Гневоша Стрыжовского, воиского в4ницкого, п0на Семена вбоденского, п0на Юр2 Кгорецкого,

подстаростего в4ницкого, п0на Ивана Красноселского, п0на Григор2 [Баибузы, пи]сара кгородского браславского. Писан 8 Браславли [року *wt* наро]жен2 С0на Божого Иисуса Хрыста тис2ча п2тсот [wcm]дес2т дев2того м0ца генвара первшого д0н2.

И прос[или] пань Семен Бушинский и п0ни Григорева2 Баибузина2, абы // тое вповедане и сознане их и вписоване в книги менованого листу их до книг кгородских браславских записано было, што есть записано. Чого и выпис с книг 2сневелможному его млсти п0ну Ону Замоискому з Замост2, канцлер8 и гетману великому коронному, etc. etc., з нашими печатъми и с подписом р8къ наших есть выданъ. Писан 8 Браславли, тр.

Gerzja Strus s Komorowa, braczlawsky, wynuczky starosta, pkk№sw№wlasn№,mp.	Дві печатки	Кондрат Козар, суд2, рукою власною Грегорси Баибуза, писар

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 2680, s. 13–18. Засвідчена копія. Оригінал листа Семена Бушинського та Оганія Григор'євої Байбузиної, без загиблої кінцевої третьої частини: Ibid. S. 7–9. 8 січня 1590 р. випис з брацлавської 'родської книги з цим листом був уписаний в брацлавську земську книгу; випис з останньої цього впису: Ibid. S. 33–36. Засвідчена копія. Див. також випис цього впису в земську книгу, зроблений під час святотроїцьких років Вінницького земського суду 4 червня 1644 р.: Ibid. S. 25–32^a. Засвідчена копія.

¹ брати

№ 11

1589 р., травня 24. Люблін. –

Лист короля Си'змунда Третього до воєвод, каштелянів, старост та урядників 'родських і земських судів, особливо ж – Київського, Волинського і Брацлавського воєводств, з наказом всіляко сприяти брацлавському підкоморію Лаврину Пісочинському у виявленні в 'родських і земських книгах потрібних йому документів

Жикгимонт Трети, Божю млстю корол полский, великий конзь литовский, р8ский, пр8ский, мазовецкий, жомойтский, ифл2нтский, Королевства шведско2(о) наблизшии дедич и пришъльи корол

Всим вобец и кождом8 з особна воеводам, каштал2ном, старостам и 8р2дником нашим, на местцах с8довых так кгородских, 2ко и земских судов постановленным, юрьдыкцию и акта албо книги 8р2довые в моцы своеи маючим, а в небытности самых их наместником и писаром а звлаща земель воеводствъ и поветов киевских, волинских, Луцкого, Волидимерско2(о), Крем2нецкого, также и Браславского 8преиме и верне нам милым ласк8 наш8 королевск8ю. 7преиме и верне нам милые. Кгды ж книги дл2 8р2д8 кождог(о) на то суть правом посполитым постановлены и варованы, абы кождыи справ своих певен былъ и водле час8 потребы престорогу з них в речахъ своих мел, которые ником8 боронены и 8крываны быти не мают, а иж теж и 8рожоньи Лаврин Песочинский, подкомории браславский, некоторых справ до поварованъ2 и престороги речи своих с книгъ потребуе, тогда напинаемъ и розказ8емъ¹ 8пр. и в. в.¹, абы есте подкомором8 браславском8 албо посланъц8 его за тымъ листомъ нашим при возномъ, которого себе на то способить, а мы его на то верностью нашою симъ же листом ем8 придаемъ, книги

8р2довыє земьские на рокохъ судовыхъ судовыхъ а кгородские и без роковъ судовыхъ завжды, 2ко вбычаи естѣ, втвирати казали и ем8 вси sprawy, чоґо вдьноколвекъ потребовати будетѣ, и в книгахъ искати доп8стили и, выписавъши вр2довне, то ем8 выдали, иначеи не чин2чи дл2 ласки нашеє и повинности своеє конечно. Писанъ вѣ Любьлине д0н2 двадцать четверьтого м0сца ма2 рок8 тисеча п2тьсотъ всмьдес2ть дев2того а кролеван2 нашего рок8 второго.

APK, zesp. Archiwum Rodzinne Sanguszkyyw, № 144, s. 103–104. Незасвідчена копія.

¹⁻ -¹ 8преимост2м и верност2м вашим

№ 12

1592 р., січня 11. Брацлав. –

Впис у брацлавську земську книгу впису з брацлавської 'родської книги (1590 р., лютого 2. Брацлав), який містить заявлений Стефановою Красносельською Уляною Григорівною Рудівною Бушинською для впису її дарчий лист своєму чоловікові Стефанові Красносельському на частину маєтку Бушинців (або Рудівців, Руденців), яка дісталась їй за поділом його з рідними братами Юнашком, Юсипом і Юхном Бушинськими як спадок по смерті матері, і на частину маєтку Бушів (1590 р., січня 20. Брацлав).

Заява, зроблена на сесії Брацлавського земського суду 11 січня 1592 р. Михайлом Красносельським, що він подав для впису в брацлавську земську книгу згаданий впис з брацлавської 'родської книги від 2 лютого 1590 р. тому із запізненням, що йому після вбивства у 1590 р. Стефана Красносельського, його двоюрідного брата, довгий час не було відомо про дарчий лист Уляни Григорівни Рудівни Бушинської

Выпис с книг земских виницких замк8 воеводства Браславского

Л4та вт нарочен2 С0на Божо2(о) Исус ХОрста тисеча п2тсотъ девьтдес2т второ2(о) м0сца генвара первоноадцат д0н2

В роках судовыхъ земскихъ браславскихъ, которые на ден Трех Кролеи с0та рымского припали и судовьне втѣправовани были в року теперешнемъ девьдъдес2ть второмъ, передъ нами, Семеномъ вбоденскимъ, судею, а Михаиломъ Ласкомъ, подькомъ¹, 8р2дѣниками судовыми земскими браславскими, постановивъшис вчевисто, панъ Михаило Красноселскии вповедалъ, ижъ, деи, в року девьтдес2томъ п0ни 7л2на Григоревъна Р8девна Б8шинска2 дала и даровала малжонкови своем8 а братови моем8 стрычьно рожоном8 небожчику п0н8 Стефану Красноселском8 и детемъ их маѣтност свою лежачую, част свою в Б8шинцах, называемых Р8денцах, такъже и др8гую част имен2 свое2(о) в Б8ши, тут, в воеводстве Браславском, лежачие, што и записомъ своимъ вчѣне варовавши, ему, малжонкови своем8, в моц и 8живане зо всими пожитками, к тымъ двомъ частемъ належачими, поступила и на вр2де кгородском Браславском вчевисто сознала и до книгъ записати дала. И положивъши передъ нами пан Михаило Красноселскии выпис с книг вчевисто2(о) сознан2 пани Красноселское, просиль, абыхмо е2(о) читати перед собою велили, которыи тогды был читанъ и такъ ест написанъ:

Выпис с книг кгородских // замку господарьско2(о) Браславско2(о)

По нароженю С0на Божого Исус Христа року тисеча п2тсотъ девѣтдес2того м0ца феврал2 второг(о) д0н2

В рочьки кгородские браславские, которые *вт* дн2 вовторька м0ца генвара тридцатого в року вышеи помененом припали и судовне *вт*правоватис зачали, передо мною, Юремъ Стр8сом с Коморова, старостою браславскимъ, виницкимъ и звингородским, постановивъшисъ вбличню, п0ни Стефанова2 Красноселска2, земь2нка ег(о) кр. мл. воеводства Браславског(о), тыми словы ку записованю до книг кгородских браславских сознала, ижъ, не б8д8чи ни *вт* ког(о) примушена ани напомънена, по доброй воли своєї даровала част свою, котор8ю мела в *вт*деле *вт* братии своєї рожоное п0на Юнашъка, Юсипа а Юхна Григоревичовъ Б8шинских в селе их Б8шинцах, называемых Р8девъцах, и др8гую част свою в Б8ши, в воеводстве Браславском лежачие, малжонку своему п0ну Стефану Красноселскому на вечность, на што и лист ему с печатю своєю и с печатми, и с подписомъ руки людѣи добрых дала. Которыи 2ко жъ передо мною положивши, просила, абы читанъ и до книг кгородских былъ вписан. В которог(о) 2 листу печатѣи и подпис руки вгледавши, передъ собою читать казаль, и такъ се в себе маеть:

Q, Стефанова2 Красноселска2 7л2на Григоревна Р8девъна Б8шинског(о), визнаваю и 2въне чиню симъ добровольнымъ листомъ записом моимъ всим посполите и кождом8 зъ всобна, комуколкуска б8детъ потреба то видати албо слышати, нинешънимъ и на потомъ б8д8чимъ, ижъ 2, ку себе дознавши великое и 8преимоеи милости, 8цтивог(о) и статочног(о) на всемъ захован2 в стане малженскомъ и вшел2ких // доброд4иствъ skutкомъ досведчивъши по малжонку моему милому п0ну Стефану Красноселском, же *вн* дл2 мене во вшел2ких належност2х, потребах и припадках моих такъ з стороны здоров2 и 8важен2 моег(о), 8цтивности и достатку пристоиномъ, 2ко тежъ и в дохоженю маетности моее здоров2, працы, кошту и накладовъ своих николи не литуеъ и, 2ко се цнотливому малжонку идет, зо мною 8цтиве и статечъне вбходить, за што, хотечи ему знакъ милости моее малженское показати, не б8д8чи ани *вт* ког(о) до того примушена ани намовълена, вдно по своєї доброй воли, а маючи волност водлуг права посполитог(о), 8фалы сеиму Берестейског(о), в року тисеча п2тсотъ шѣстдес2т шостомъ 8чиненое, властностю и правомъ моим 2къ хот2 шафовати, прото даю, дар8ю и сим листомъ моим на вечность записую и заразом в моц, в держане поступную част имен2 своег(о), котора2 на мене правомъ прирожоным а деломъ рочным *вт* п0на Юнашъка, п0на Юсипа а п0на Юхна Григоревичовъ Бушинских, брати моее рожоное, по матце нашої спала, то ест 8 воеводстве Браславском во имени нашомъ сполном Б8шинцах, называемых Р8девъцах, непенную и никому ни в чомъ передъ тым продажею ани заставою не заведеную, такъ тежъ и часть свою, котора2 на мене тым же правомъ прирожонымъ приходити во имени нашому сполном, лежачое² в сем же вышеи помененом воеводстве, называемое³ Б8ши, малжонку своею милому п0ну Стефану Ивановичу Красноселском8 зо всим на все, з людми и их повинност2ми, с полми времьими и неоремьими, з лесы, з д8бровами, с пасеками, подпасечемъ, з нивами, сеножатми, // з реками и речъками, з гоны и⁴ бобровыми, з ловы звериными и пташими, млыни и млынисчами, такъ, ижъ менованое неменованому а неменованое менованому ни в чомъ шкодити, переказати не мает, вечъными часы. Маеть малжонку мои пан Стефан Красноселскийи вные помененые части мое держати, 8живати и вшел2кие пожитки и доходы, з них приход2чие, на себе влити и ку своему лелшом8 и пожиточном8⁵ вборочати. Волно будеть ег(о) мл. вже *вт* сего часу ком8 хотечи *вт*дати, продати, даровати, записати, заставити и подлуг воли и бачен2 своег(о) тым 2ко властностю своєю шафовати. А 2 вжо сама и ништо з детеи,

близких, крєвннх и повиннх моих в то вступовати и переказы никоторое в спокойном держаню его чинити не маю и мочи не б8д8ть вечьными часы подь зар8кою на 8р2дъ замьку гдрског(о)⁶ Браславьског(о) сто копь грошеи а на сторон8 нар8шон8ю п0на Стефана Красноселског(о) др8г8ю сто копь грошеи литовьских. К тому шкоды и наклады кромь довод8 и присяги, вдьно на слово реченое его кождыи таковыи противьникъ сего листу моег(о) нагородити и заплатити маеть а, заплативьши зар8ки, шкоды и наклады нагородивьши, предсе сес мои лист 8 кождог(о) права держань, заховань быти маеть. И на томь дала малжонку моему п0ну Стефану Красноселскому сес мои лист под печатью моею. А дл2 лепьшое вери и твердости сего листу моег(о) просила есми в приложене печатеи зем2нь его королевское милости, вбывателевь воеводства Браславског(о), што их мл. за 8стною и вчевистою прозбою моею // то 8чинили и печати свое к сему моему листу приложитъ⁷, а которыи з них писати 8мель, р8ки свое подьписати рачили, то ест пан Юхно Красносельский, пан Аврам Юшкоський а пан Василеи Чечель. Писан 8 Браславьли по нароженю С0на Божого Исус Христа року тисеча п2тсот деветдес2того мсца генвара двадцато г(о) д0н2.

7 тог(о) листу видил есмо печатеи притисненых чотири и подьпис р8ки в тые слова: Василеи Чечель, р8кою властною.

А такь 2 тое вчевистое сознание и лист добровольныи панее Красноселское по помененному малжонку ее вт нее досыт ку ведомости своее вр2довое прин2вьши, за прозбою ее вь книги кгородские браславьские записати велель. Ожож ест записано, на што и выпис с книг подь печатю моею п0н8 Стефан8 Красноселскому ест выдан. Писан 8 Браславьли. 7 того выпису кгородског(о) видели есмо печать пана старосты браславьског(о) а подьпис р8ки ег(о) мли тыми словы написана: Gerzj Strus s Komogowa, brasiawski, winicki starosta, rkk№ sw№ wiasn№ и подпис р8ки писара кгородског(о) тыми словы: Грегореи Бауб8за, писар.

А по вычитаню тог(о) выпису пан Михаило Красносельский поведиль, ижъ што, деи, тое право, вт п0нее Красноселское малжоньку ее даное, туть до // книгъ земьских браславьских перенести вмешкало, теды, деи, с певьных причинь, же ег(о), небожчика, брата моего, в томь же року на смертъ забито и замордовано, а мы, повинные ег(о), в томь праве не ведали, а тепер, маючи ег(о) в р8ках своих, ег(о) передь вашею милостю судом вказати есмо не зансхали.

А такь мы, судь, тое вповедане п0на Красноселског(о) и тот выпис кгородский вчевистог(о) сознание п0нее Стефановое Красноселское до ведомости своее вр2довое прин2вьши, слово вт слова до книг справь судовых земьских браславьских за прозбою п0на Красноселског(о) прин2ти и записати велили. С которьх и тотъ выпис подь печатю земьскою воеводства Браславьског(о) року теперешнего тисеча шестсот чотирдес2т четвертог(о) под час сужен2 роковъ св2тотроецьких ест выдан. Писан во дворе судовомь земьском виницком.

Черленковский Силвестер, воеводства
Браславского земский писар, мр.

Печатка

Корыкговаль
Кродецкий, мр.

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 2680, s. 42–47. Засвидчена копия, зроблена під час святотроїцької сесії Вінницького земського суду 1644 р.

¹ подьсудькомь ² лежачом ³ называемом ⁴ и зайве ⁵ Далі має бути пожитку.
⁶ господарског(о) ⁷ Далі має бути рачили.

1592 р., грудня 13. Брацлав. –

Напоминальний лист Брацлавського земського суду брацлавському 'родському судді Григорієві, званому Жданом, і Семенові Богдановичу Слупицям з вимогою повернути підляшському воєводі князю Янушові Жаславському успадковані останнім від своїх діда князя Кузьми Івановича Жаславського і батька князя Януша Кузьминича Жаславського маєтки Куну, В'ясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці, Гусаківці, які Слупиці безпідставно привласнили ще тоді, коли він з молодшим, уже покійним, братом Михайлом до повноліття перебували в опіці, і відшкодувати цьому воєводі зазначі ним втрати від неволодіння даними маєтками у розмірі 6 200 кіп литовських грошів.

Запис возного снерала Київського, Волинського і Брацлавського воєводств Яцка Шиколовського про те, що 15 грудня 1592 р. він вручив по копії цього листа Григорієві і Семенові Слупицям

Семень вБоденский, с8дъ2, а Михаило Ласько, подс8докъ, вр2дники с8довыє земские повет8 Браславского

С8ди кгродском8 браславскому Григорю, прозываемому Ждан8, Сл8пицы а Семену Богданович8 Сл8пицы, державцам неправным, але кгвалтовным, добръ, в земли Браславской лежачих, то есть К8ны, В8слович, Карпова, Калетина, Деренковец, Лоринец, Носовец, Г8саковец зъ их приналежност2ми.

Вповедал и жаловал перед вradoм с8довым земским браславским его млсть велможныи панъ Qн8шъ к0нжа Жаславский, воєвода подл2ский, на вас w том, што ж, деи, преречоныи¹ добра, в земли Браславской лежачие, на имб Куна, В8словичи, Карповъ, Калетин, Деренковцы, Лоринцы, Носовцы, Г8саковцы по зрадци Речи Посполитой Богдану Сл8пицы, wтц8 твоєм, Семень Сл8пица, которому, деи, замок Браславский 8 руки непри2телские был выдан, до стол8 королевского припали и wт славное памети королб его млсти Жикгимонта Августа зошлomu к0нзю К8зме Ивановичу Жаславскому, дед8 нынешнего п0на воєводы подлбского, дарованы сут, которых, деи, добръ зошлыи кнбз К8зма Жаславский и по нем сын его кнбзь Qнушъ Жаславский, wтець его млсти к0нжати воєводы подлбского, до зештьб своего з сего света в покоином держаню и 8живаню были. А кгды нынешний его мл. к0нжа воєвода подлбский з братом своим рожоным молодшим кнбжатем Михаилом Жаславским, недавно зошлым в молодости лет, по wтц8 своем к0нзю Qн8ш8 Кузьминичу Жаславским в розных р8ках в опеце были, ты, деи, Григорей, прозываемый Ждане, Сл8пица, первей самъ wдин во вси тые помененые добра неправне, але кгвалтовне, вст8повалсе и пожитки вс2кие до року семдесбт п2того на себе брал еси. А потом, деи, ты, Семене Сл8пице, wт року прошлого по нароженю Исус Х0рста, Сына Божего, тисеча п2тсотъ семдес2т пбтого веспол с тобою преречоным стрьем Григоремъ, прозываемым Жданом Сл8пицею, wбадва сполне и нерозумне во вси преречоные добра моцю и гвалтом 8степ8етесб и пожитки его млсти к0нжатб воєводы подлбского, с того дедицтва на его млсти приход2чие за к8ници wт пасекъ, за ловы звериные, за гоны бобровые и за вси пожитки дорочные, которые продком его млсти на рокъ чинивали по двесте копъ г0ршей литовских, тые на себе берете и к8 пожитки своему wборочаете, за што его млст панъ воєвода подл2ский шацует на вас wт зешть2 wтца своего к0нзб Qнуша Кузьминича Жаславского шест тисечей и двесте копъ гршей литовских. И вжо, деи, што вас его млсть пан воєвода подл2ский с помененым зошлым братом

своим конжатем Михаилом Жаславским неподводнокрот листы *wt* с8д8 земского Браславского напоминали и правом чинити готовы были. Нижли за многократным нес8женемь роков земских браславских и за иншими причинами правовыми, в Речи Посполитой коронной припалыми, справедливости дойти не могли, а вы, *деи*, за напоминаем его млсти владовым пожитков вышеи помененых, через вас браных, вернуть и тых добрь его млсти дедизных 8живати перестати и в держаню его млсти пустити и поступити не хотите и тым се голосите, жебы тые именб помененые вам ни2ким дедицством належат мели, чого вам его млсть пан воевода подлбский не признавает, а маючи в том себе *wt* вас 2ко держачих добра его млсти жаль, кривду и шкод8 немал8ю, просил нас, с8деи земских браславских, абыхмо в том вась листом н0шим с8деиским водл8гь статуту права посполитого навпоменули. И не б8дет ли такь, 2ко нам его млсти пань воевода подл2ский справу т8ю дал, тогда мы, суд, з належности врад8 н0шого земского браславского вас сим листом н0шим подлуг статут8 права посполитого навпоминаем, абы есте тьи добра, // звыш помененые, его млсти п0ну воеводе подлбскому 2ко власную дедизн8 и *wt*чизн8 его млсти п8стили, поступили и пожитки, которые есте на себе с тых добрь брали, верн8ли, нагородили и во всем с8 его млсти 8справедливили, жебы его млсть в то на вас не жаловал. Писань 8 Браславлі року *wt* нароженб Исус Хрста, Сына Божего, тисеча пбтсот дев2тдесбт второго м0ца декабра третегонадцать, тр.

Дві печатки

Иван Мик8линский, писар, тр.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszkyyw, teki rzymskie, teka XIX, s. 313–314. Оригінал.

Року тисеча пбтсот деветдесбт втором мсца декабра пбто8(о)надцат д0нб 2, *Ци*ко Шиколовский, возный енерал воеводства Киевско8(о), Волынско8(о) и Браславского, маючи 2 при себе шлбхту сторону людеи добрых п0на Валенто8(о) Вербско8(о) а п0на Воитеха Бенашовско8(о), *wt*дал есми лист 8поминальный и при нем копею слово до слова списавыши и с печатю и с подписом руки власное п0ну Григорю а п0ну Семен8 Слупицам *wt* суд8 земского Браславского в жалобе велможного п0на его млсти кнбзб *Ону*ша Жеславско8(о), воеводы подлбско8(о), в Кун8, Вбсловичи, Калетин, Деренковцы, Лоринцы, Носовцы, Гусаковцы, меновите в той копии вписаные.

Ibid. S. 314. Оригінал.

¹ преречоныи

№ 14

1592 р., грудня 16. Брацлав. –

Зізнання возного снерала Київського, Волинського і Брацлавського воєводств Яцка Шиколовського перед Брацлавським родським урядом про те, що він 15 грудня 1592 р. в домі Григорія, званого Жданом, Слупиці у місті Брацлаві вручив йому та Семенові Богдановичу Слупиці по копії напоминального листа Брацлавського земського суду з вимогою, щоб вони повернули підляшському воєводі князю Янушові Жаславському його дідичні маєтки Куну, В'ясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці і Гусаківці

Л4та по нароженю Ис8с Хрста, Сына Божего, АФ девбтдесбт второго мсца декабра шостогонадцат д0нб

Передо мною, Григорем Чечелем, подстаростим браславским, *wt* его млсти пана Юра Стр8са с Коморова, старосты браславского и виницкого, на местц8 его млсти б8д8чимь, ставши *wbличне*, возныи енерал воеводства Киевского, Волинского и Браславьского *Qцко* Шиколовьскийи к8 записованю до книгъ сознал тыми словы, *иж* в справе его млсти велможного п0на Qн8ша кнбжатб Жаславского, воеводы подлбского, року тепер ид8чого тисеча пбтсот девбтдесбт второго мсца декабра шостогонадцатого д0нб, маючи есми при себе двох шлбхтичов п0на Валентого Верьбского а пана Воитеха Бенашовьского положилем лист 8поминалныи и при нем копею слова *wt* слова списавши *wt* с8дси земских браславьских п0на Семена *Wбоденского*, с8ди, а п0на Михаила Ласка, подс8дка, под печатми их млсти власными и с подписом р8ки п0на Ивана Микулинского, писара земского браславского, в жалобе его млсти пана воеводы подлбского, то *ест* п0н8 Григорию, прозываемом8 Ждан8, Сл8пици, с8ди кгородскому браславскому, в дому его власном в месте Браславли положил на столе при листе копею *wdну*, а п0н8 Семен8 Богдановичу Сл8пици при листе 8поминальном копею другую *wчевисте ем8* в р8ки *wtдал w* безправное и своволное забране добрь его млсти п0на воеводы подлбского дедизных и *wtчизных*, 8 воеводстве Браславском лежачих, на *имб* селища Куны, *Вбсловец*, *Карпова*, *Калетина*, *Деренковец*, *Лоринец*, *Носаковец* и *Г8саковец* в молодости *лет* кнбжатб его млсти п0на воеводы подлбского, с которого листу копею слово в слово списавши, под печатю и с подписомъ власное руки моее и з написом моим возновским помененым п0ном Слупицам *wtдаль*, а стороне поводовои кнбжати его млсти п0н8 воеводе подлбском8 таковыи же лист 8поминалныи слово в слово написаныи под печатми судейскими и с подписом руки писарское и з написом моим возновским оставилем. Которое сознане возного *врбд* кгородскийи браславскийи выслухавши, до книг кгородских браславских принбл и записати дал. Што *ест* записано и выпис с книг кнбжати его млсти п0н8 воеводе подлбском8 под печатю мене, Григорб Чечела, подстаростего браславского, *ест* выдан. Писан 8 Браславли даты вышеи писанои.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корькговаль с книгами
Александрь, тр.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszkyyw, teki rzymskie, teka XIX, № 60, s. 311. Засвидчена копия.

№ 15

1597 р., червня 15. Брацлав. –

Лист брацлавьского земьского писара Ивана Микулинского до гетьмана великого коронного і канцлера Яна Замойского з інформацією про стан документації в брацлавській земській канцелярії стосовно мастків останнього, розташованих у Брацлавському воеводстві, і з проханням заступитися перед королем за його, І. Микулинського, племінника, несправедливо звинуваченого у недозволених зв'язках з козаками

Jasnie wielmożny mczivy Panie Hethmanie, Panie a Panie mie m0czywy
W0mciw№ laskk w0m, me° mczive° Pana, siuzby moje nanizsze pilnie a pokornie zalecam etc.
etc.

Jakos w0m, moy m0czywy pan, do mnie, siugi swego, pisac, rozkazac raczyi o tych sprawach swech, ktore tu, *wm*, moi mczivy pan, w urzkdziech tutecznich miec raczysz, abym tego doirzai, yzby sie rz№dnie odprawowali. Tedy ia za roskazaniem w0m, mego mczive° Pana, z pilnoscii№ sie o tho starai, iakoby sie roskazaniu y potrzebam w0m, Pana moiego, dosyc staoi, y tho, co sie sprawiio, w0mci, swemu m0czywemu panu, do wiadomosci donosz. Naprzod, yz thych wszystkich quitorow, czo w0m maiktnosci thu swoje przedali, zwiodszy, przywiodiem ych na to, ze thk listy swoje zeznali do ziemstwa thutecznego y pozwolili the°, ze sik zapisai do xi№g s№dow thych, ktore potem piersze byli s№dzonek, iako w0m, memu m0czywemu Panu, tha maiktnoscz iesth przedana, bo sie byio omieszkaio s temi zapisami y nigdzie ych, widzk, nie przenoszywano az y do thych czasow, com rozumiai bardzo bycz szkodliw№ rzecz themu prawu. W0m, pana swego, y minuty thych wszytkich do w0m, swego m0czywego pana, posyiam, ktorych ieszczem nie kazai wpisowac do xi№g, do nauki y roskazania w0msci, swego mczivego pana, y tho wszytko iesth przy xigach ieszcze w protokullie, co iesliby sie w0m, panu moiemu, zdaio bycz tak za rzecz siuszn№ y potrzebn№, ia w tym gotowem w0m, swemu m0czywemu panu, siuzyc, iako mi, w0m, siudze swemu, roskazac bkdiesz raczyi. Widziaiem tez thu v pana Chmielowskie° przywileiow kilka potrzebnych na thk maiktnosci w0m, mego m0czywego pana, y thych dostawszy, posiaiem ych ku w0m, panu memu, ktorych s tak№ wielk№ trudnosci№ dostalismy y ich v niego z je° m0sci№ panem Chrz№stowskim. Y azem sik mu zapisai pod puitreczi№ tysicyk ziotych, ze mu od w0m wroczone albo zapiacone bkd№ a ynaczyy ani nam ych y w rckc dacz nie chcai. Skrutinium thez sie w sprawie iego m0czy pana Hrz№stowskiego przeciwko iego m0czy panu Jaziowieckiemu wywiodiem, w czem siuiyiem mu tilie, ylem przemoc mogi, o ktorych sprawach szyrzey je° m0cz pan Chrz№stowski w0m, memu m0czywemu, panu da dostateczn№ spraw№. Przy tem tez, moi m0czywy Panie, acz zawstydziszy sie wprawdzie te°, ze nie bkd№c namniey zasiuzonym nigdy siug№ w0m, swemu m0czywemu panu, thak bespecznie vziekam sie do m0czywey iaski w0m, Pana moiego, a tho w tem, yz synowca mego oyczyznk, iako mam wiadomosc, Pan Wybranowski v je° krolewskiey m0czy vprosii, dawszy thk sprawk krolowi je° m0czy, iakoby synowiec moi miedzy kozakami bycz y z onemi przestawac miai, czego nie tylko thuteczni obywatele, ale naweth y samemu je° m0czy panu Hetmanowi Polnemu wiadomo iesth, ze gdy iego m0sz Pan Hetman woink przeciwko Kozakom odprawowacz raczyi, ze vstawicnie przy iego m0czy Panu Hetmanu then synowiec moi po te wszithkie czasy byi, siuz№c je° m0szi, co sik tho przed w0msci№, Panem moim, zawsze // iawnie pokaze. Pokornie a vnizenie w0m, pana swego m0czywego, proszk, racz sie w0m z m0czywey iaski swey w tho u0ccziwie wiozycz, zebysmy z ubogim gniazdem swem zatem do vpadku nie przyszli y ten synowiec moi niewinnie w nieiasce jego Krolewskiey m0szi, pana naszego, nie byi y oyczyzny swey nie postradai, za co ia z onym pospoiu za szckliwe zdrowie w0m, pana mego, Boga wiecznie prosic y do smierci siuzyc bkdziem powinni. Zatem moje vnizonk siuzby pokornie y powtore zalecam do iaski w0m, pana mego m0czywego. Dan z Braciawia dnia 15 juniy a° 1597.

Печатка

W0m, Pana me° mczive° ,powolny y nanizszy siuzebnik
Jwan Mikulinski, pisarz ziemski brasciawski, mp.

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 279, s. 152–153. Автoграф.

Jasnie wielmożnemu Panu Panu Janowi Zamojskiemu z Zamoscia, canclerzowi y hetmanowi najwyszemu coronnemu, belskiemu, malborskiemu, derbskiemu etc. etc. starosczie, Panu memu mcziwemu.

Ibid. S. 154. Автограф.

№ 16

1600 р., червня 27. Люблін. –

Впис у люблінську книгу Коронного трибуналу продажного листа житомирського підстарости Павла Плоського і його дружини Олександри Янчинської волинському воєводичові князю Йохимові Корецькому і його дружині Анні Ходкевичівні на частину селищ Кальника, Цибулева, Пораївців і Скоморошківців за 6 000 кіп литовських грошів (1600 р., червня 25. Люблін)

Wypis z xi№g giywnych trybunalskich spraw wojwydzstwa Kijowskiego

Roku tyssi№cznego szeњжsetnego miesi№ca junij dwudziestego siydmeo dnia

Przed nami, deputatami s№du giywnego trybunalskiego lubel(skiego), na rok teraunniejszy tyssi№czny szeњжsetny ze wszystkich wojewydzstw Korony Polskiey obranemi y wysadzonemi, postanowiwszy sik oczewisto, urodzony pan Pawei Pioski ustnie y dobrowolnie ku zapisaniu do xi№g spraw giywnych trybunalskich zeznai wediug listu dobrowolnego y wieczystego zapisu swojego, ktyry od siebie pod pieczkci№ y z podpisem r№ki swojey y teї pod pieczkжmi y podpisami r№ki ludzi zacnych wiel(moїnemu) xi№їkciu Joachimowi Koreckiemu y maiїonce Jmњci pani Annie Chodkiewiczzywnie dai na wieczyst№ przedaїk czkњci imienia swojego w sieliszczu Kalniku, Cybulowie, Porajowcach y w Skomorowcach¹ za pewn№ summк pienїkдzy, za szeњж tysїkcy kop groszy litewskich, jako szerzey na tym liњcie jest opisano, y prosii, aby ten list do xi№g giywnych trybunalskich byi wpisan. Ktyrego listu my ogi№dawszy y onego ku zapisaniu do xi№g przyimui№sc, przed sob№ czytaj kazali y tak sik w sobie ma:

Ja, Pawei Pioski, // podstaroњci iytomirski, zeznawam y iawno czynїk tym moim dobrowolnym listem zapisem wszem wobec, iї jakom byi uczynii targ y postanowienie pewne y spylne z maiїonk№ swoi№ Alexandr№ Janczynsk№ z wiel(moїnym) xi№їkciem Joachimom Koreckim, wojewodiczem woїyckim, y z jey mоњci№ xїkїn№ Joachim№ Koreck№ pani№ Ann№ Chodkiewiczywn№, maiїonk№ Jomњci, czkњci dybr maiїonki mojej, jej prawem kupnym dostaie, to jest mianowicie o czkњci dybr w sieliszczu Kalniku, Cybulowie, Porajowcach, w Skomorowcach¹, ktyre czkњci tych majktnoњci maiїonka moja od pana Jarosza y pana Andrzeja Janczynskich, braci swoich, prawem kupnym nabyia, ktyreto czkњci dybr rzeczonych wediug kontraktu naszego, z Ich moњciami uczynionego, miaiem y maiїonka moja miaia na wiecznoњж Jch moњciom przedaж y post№pїж, jakoї, dosуж czyni№sc temu postanowieniu y dekretowi trybunalskiemu lubelskiemu, sam wyznawam y iawno czynїk, їe czkњci swoiey, ile na mnie naleїy z tych dybr czkњci przerzeczoney, przedaїem y przedaїk za pewn№ summк pienїkдzy za szeњж tysїkcy kop groszy litewskich monety Wielkiego Xїkstwa Litewskiego na wieczne y potomne czasy, nikomu naprzyd tego їadnym y niїakim prawem od nas niepienne y niezawiedzione, Jomњci xi№їkciu Koreckiemu y maiїonce Jomњci, z ktyrych sik iuї zarazem ja sam z potomkami swoieimi zrzekam wiecznemi czasy i maiїonka moja pomienionego podiug dekretu trybunalskiego // wyrzeж sik bkdzie powinna w zamku J°KMi grodzkim winnickim, juї od tego czasu їadnego prawa, mocy y wiady w przerzeczonych maїktnoњciach dybr mianowanych

list wiel(moīnemu) xi№ікциу Joachimowi Koreckiemu y wiel(moīney) Jey M0ci хікїніе Joachimowey Koreckiey pani Annie Chodkiewiczownie pod pieczkci№ moї№ y z podpisem rкki wiasney. Za oczewist№ y ustn№ проуб№ moї№ do tego zapisu moiego Jch M0ж panowie przyiaciele moi pieczkci xwoie przyioїyli y rкki wiasne podpisаж raczylі Jmњж xi№ік Roman Ruiїnski, Jmж Pan Zacharyasz Jeіowicki, sekretarz JKMcі, y Jmњж pan Jan Szostowicki. Pisan w Lublinie roku tysi№ec szeњжsetnego miesi№ca juniy dwudziestego pi№tego dnia.

U tego listu pieczkci przycїnionych cztery a podpis r№k temi siowy: Pawei Pioski, podstaroњci їytomirski, rкk№ sw№. Roman Ruiїnski. Zacharyasz Jeіowicki, sekretarz y pisarz kryla Jmci, rкk№ wiasn№. Jan Szostowicki, wiasn№ rкk№.

Ktyryto list wieczysty przedaїy pana Pawia Pioskiego do xi№og giywnych trybunalskich wojwydztwа kijowskiego iest zapisan. Z ktyrych y ten wypis pod pieczkci№ ziemsk№ generaia wojwydztwа kijowskiego iest wydany. Pisan w Lublinie.

Печатка

Correxi Bobrowski, mp.

Legi cum actis p. Jackowski

APK, zesp. Archiwum Sanguszkuw, teki rzymskie, teka XXIV, № 10, s. 97–102. Засвідчена копія з XVIII ст. Переклад з руської мови?

¹ Skomoroszkwach

№ 17

1600 p., липня 21. Вінниця. –

Оповідання Мартіна Лопушинського перед Вінницьким ґродським судом про захоплення 20 травня 1600 p. загоном кївського воєводи князя Костянтина Острозького поселення з замком, заснованого за дорученням короля того ж року при впадінні річки Рашкови в Дністер Анджеєм Хшонстовським і при діяльній участі самого оповідача

Wypis z xi№og grodzkich wojewodstwa Bracziawskiego winniczkych

Roku Panskiego narodzenia 1600 miesi№cza julii 21 dnia

Na roczkach grodzkich woiewodstwa Brasiawskiego winniczkich, ktore sie odprawowali y s№dzone biїy roku teraznieyego 1600 miesi№cza julii 18 dnia, przede mn№, Gerzym Struszem s Komorowa, castelianem halyczkim, winniczkim y zwinogrodzkim starost№, stan№wszy oczewisczie pan Marczin Jopuszynskя sam od siebie y od pana Jendrzeia Chrz№stowskiego opowiedai y obczikzliwie zaiowai w te siowa, iz bkd№cz zesiany pan Chrz№stowskя od urzkdnikow coronnych, aby na Ukrainie mieyscze gdzie sposobne na zaiozenie zamku od JE° Krol. M0sци wediug pact, ktore Krol JE° m0sc s Koron№ Polsk№ ma, vpatrzyi, thedy czyni№cz pan Jendrzey Chrz№stowski doszyc temu rozkazaniu y vpatrzywszy mieyscze naisposobnieysze do budowania zamku vkrainnego, nie bacz№cz sposobnieyszego nad to, ktore iest przy vszczu rzeczki Raskowy w Dniestr poniedaleko rzeki Kamienicze, tam upatrui№cz tho miescze, zastai ludzi niemaio tak tu z wiosci coronnych, iako y z wiosci woioskiey na tem miesczu przy rzece Raskowie, ktorzy siys№cz o tem, yz na Vkrainie od JE° Krol. m0sци zamek miai bydz budowani, na to tak czekali, zeby tam im siobdk podniesiono. Obacziwszy pan Chrz№stowski miescze sposobne do obrony, za prozb№ tez onych ludzi, bacz№cz tho i szam, ze snadnieysz y zamek

vkrainny przy osadzie wielu ludzi zbudowan bydz moze, siobodk onym podniusi y przy nich siugi swe na prozbk y zNedanie ich zostawii y starszego przerzeczonego pana Marcina Jopuszynskiego, thowarzysza swego, dla porzNedku naznaczi. A gdy iuz tam przez trzy niedziele tento przerzeczony Marcin Jopuszynski po odiechaniu pana ChrzNestowskiego stNed w inszych pilnych sprawach JE° Krol. M. y Rzeczipospolitey wikczey osady, nizli do szescziset cziowieka ludzi spokojnych osadzii, tedy roku teraznieyszego 1600 miesiNecza maia 20 dnia Wielmozny JE° m0sc xiNze Konstanty Ostrogskie, woiewoda kryowska, siug swych mocno gwaitem, a mianowicze pana Jaczka Maczewicza, szlachczicza woiewodstwa Brasiawskiego, y Vincentego Jabenk y inszych pomocznikow z nimi roznych osob, ktorych beio do dwoczsiet cziowieka, ktorych oni znaiNz, imiona ich wiedzNz, mocno gwaitem z armatNz, wojnie nalezNczNz, tam na tk siobodk nasiai y potem tego dnia s czwartku na piNetek na tegoto starzego przerzeczonego pana Marcina Jopuszynskiego i incze siugi pana ChrzNestowskiego, ktore on tam zostawii, tho iest Mikoiaia y Stanisiawa Jopuszynskich, Iwana Siemiginowskiego, Kuryia Podlesieckiego, Iwanaska, Jendrzeia, Piotra, Stanisiawa, Mikitk, Ywana, Piotra, Michayia, Danka, Jurka, gwaitownie niewiadomie nasiawszy, poranili y rzeczy ich wiasne pobrali y poiupili y tem ksztaitem s possessa y z dzierzenia spokojnego na JE° Krol. M0scz y RzeczpospolitNz osady przerzeczony JE° M0sc pan woiewoda kryowska wybii y onk odiNzi, poczyniwczy skody y krzywdy niemaie. W czym maiNcz zal y krzywdk od JE° m0sczi pana woiewody, prosii pan Marcin Jopuszynskia sam od siebie y od pana ChrzNestowskiego, aby tho opowiedanie do wiadomosci swey przyNzwszy, do xiNzg vrzkdowych zapisac roskazai. Ktore opowiedanie przed szobNz siysNcz, do xiNzg grodzkich woiewodstwa Brasiawskiego winniczkich zapisac roskazai, czo iest zapisano. Z ktorych y ten wypisz s xiNzg pod moiNz pieczkczizNz iest wydan. Pisan w Winniczcy.

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, № 2876, s. 43–44. Незасвідчена копія. Переклад з руськомовної засвідченої копії. Ре'єста: Copia protestatij strony Raskowa.

№ 18

1602 р., січня 12. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости князя Януша Збараського про захоплення приналежної йому половини Губинського маітку Волинським воєводичем Яхимом Корецьким та його дружиною Анною Ходкевичівною

Выпис с книг земских в4ницкихъ

Л4т. Божого нарожен2 тисеча шестсот второго мсца генвара второгонадцать д0н2

На рокох с8довых земских в4ницких, которые в рок8 теперешнем на ден Трех Кролеи св2та рымского припали и судовне wтправованы были, перед нами, Семеном Wбоденским, судею, а Михаилом Ласком, подсудком, вр2дниками с8довыми земскими в4ницкими, кгда се приточила справа межи велможными кн2жатем Qнушем Збаразским, воєводою браславским, старостою кременецким, поводом, з одное, а кн2жатем Qхимом Корецьким и малжонкою его млсти кн2жною Анною Ходкевичовною Корецькою, позваною¹, з др8гое стороны, в которой справе 8моцованые стороны поводовое пан Иван Слезка а пан Ероним Кучевский, давши сторону позван8ю до права через возного приволатъ, по которого приволатю поднесли позовъ, на позваных выданыи, тыми словы:

Жикгимонт Третий, Божю милостю корол полский, великий князь литовский, русский, прусский, жомойтский, мазовецкий, ифлянтский, кюотский, вандалский, швецкий дедичный корол

Велможному князю Охиму Корецкому, воеводе чуждынском, а также воеводе новгородскому, верности твоей, и велможной по тебе Ганне Ходкевичовне княжне Корецкой, малжонце помененого князю Охима Корецкого, а также дедичце имени Губина.

Приказаем, абы есте перед судом нашим земским в чуждынском на роках, которые припасти и наданы имеют в Трех Кролеи, святого римского, в року припадком тысяча шестсотом втором и на завтра того святого воеводе в чуждынском будут, в близне и завите стали, на жолоб велможного князю Онуша Збаразского, воеводы браславского, старосты кремнецкого, асправдывили³, на верность воша жалует в том, иже верность ваша, набывши акого права в том ни акого Ивана Трелупа, которые прозываются быти Губинским, // и за аным правом в сенули⁴ есте и держите половицу все маестности имени Губина, то есте крентов, ставов, млынов и всех приналежностей, што в границах и в выходах своих а также преречена а маестность Губинская а маест, где те же велможному князю Онушу Збаразскому, воеводе браславскому, в деле права а также дедич а также во всем равна а также часть належит, то пак верность воша над то, што бы вам належало, а также немалою кривде и шкоде его крентов, пол в реках, а также ставов забрали и в сгинули, в сады людьми на том а также местном кренте Губинском повсаживали, а меновите на селе Губине, где подданы а также здиавна⁵ а также с а также м а также сто а также з а также оными же поддаными в садили есте и назвали есте в Лшаницю, на том же кренте Губинском село Прушини, на а также рде Соколеи село Журбини, в реку Раставици в сады Спишва, в сады Ивана Гирки Покотилова, Пирогова, Федор Бирожковци в сажают, Иванко Попович там же садит, мистечко новосажоное над рекою Раставицею на том же кренте Губинском в садили есте и назвали есте Раставицею, село Ивана Трелупа, которые се Губинским прозывают, в реку Десничи, в реку Медничи Глебо Криван и а также цко Браиловский, люди булаевские, Белецкий, Адам Бог а также фал там же на Медничи став засыпаль и млын поставил и слобод а также садить, Чечел Реб а также свский садит [...] шнк, Реб а также свский там же в сажают а также воле [...] сных (!) лесков, где Марка Губинского пасека была, [...] Тиксии село на воле садит, в реку Гопчици Грицко Немира козак, ниже Гопчицею Махаринский в саживает, Закревский садит, Иван Жеребило и брат его а также др а также гое там же в сажают, татарове, не в а также дати, а также кие назвиска мають, те же в саживают, в чем на Гопчици Грицко на Гнилой Лшаницы // садит. А то, деи, все на кренте Губинском верность воша в сажете и себе привлащаете, не хот а также чи по ну воеводе половицы его поступити, а также немалою кривде и шкоде его, которых шкод пан воевода браславский в не а также живаню а также много имени а также и крентов, ставов, млынов, пасек, пол, сеножатей и а также иных пожитков на а также десят тысяч коп грошей литовских верности себе быти меним. Прото пан воевода браславский хочет з вами, а также ко на а также с час держачими маестности того имени Губина, во всем на все розделок мити, те же верность вошу а также к а также наказаню роздел а также и звиклого в том поступку на роки выш поменены позывает. Прото абы есте верность воша а также ко на року на а также вите сами стали и в том с а также ем а также на а также ко а также справдывили. Писан а также в а также чини року тысяча шестсотого первого а также мса а также но а также бра а также первого а также д а также н а также Иван Мик а также глинский, писар.

А по вычитаню позову сторона повода а также, доведши слышны положен а также позову и року, в нем написаного, просил повод, абы позвана а также⁶ а также далеи а также пост а также повала на а также позев, на а также пропозычьню стороны поводовое. а также моцованыи князю его а также мл. пан Политан Чеконский а также ко позваныи, не в даваючис а также в а также жадные а также контроверсии⁷ а также стороною позваню⁸, не

призначаючи форуму и належності поведства его мл. по ну воеводе 2ко скаржучему и иншеи вбороны правне вцале себе заховавши, напрод декл2ровал пропозыщю позу его милости пона воеводиного, поведаячи то, же его мл. пан воевода не вем, 2ким правом, вз2вши кгрунт мало не 8вес г8бинскии, которое половици кн2жна ее млост правом набытым *wt* дедича г8бинского пансю и дедичкою тепер в державе, вдираетсе в кгрунт, дедицство кн2жны *ei* млсти, и кладе в позов свои села, належачие до места Белиловки, котора2 маетност лежит въ воеводстве Киевским, 2кобы до державы кгрунт8 г8бинского належат мели, хотечи такъ 8ити⁹ того, абы се зостал во всем томъ кгрунте, которыи кн2жны *ei* милости засажанемъ вдыим8ет. Такъ // теды, сто2чи при декл2раци¹⁰ свои¹¹, 8моцованыи кн2жны *ei* мл. поведил, же тот форум кн2жна *ei* мл. ни мает зе двох причин, една, же позыва¹² в села, которые в ыншим воеводстве, бо ач бы с2 то признало, же маетност губинска2 в том воеводстве лежит, котор8ю пан воевода 8се и держит, и на ниц, 2ко се то 8каже с позу кн2жны *ei* мл., где вна сама ест поводом, также в розделокъ сел килканадцат посадил, а кн2жна ее мл. вдно толко местечко досыт стисненое в кгрунте на тым кгрунте засадила, вшакже иншии кгрунтъ затегает, которыи вже не поддегаеть под розсудокъ в0м., друга2 раци2, же его мл. пан воевода, жадного права ани тит8л8 до Белиловки не маючи,¹³ вонтпливост кгрунт тот там приводит, хот2чи тым позовом кн2жн8 ве милост з кгрунт8 раставицкого вытиснути, а тым болше, Г8бин албо рачии кгрунтъ его 8вес *wt*н2вши, маетност инш8ю, то ест белиловск8ю¹³ вонтпливост приводити хочет, тые вонтпливости декл2руючи, декл2ровал тую алекгащю свою позв8, которым сам же пан воевода позвал *wt* Погребищъ кн2жн8 ее млст в границы *wt* маетности кн2жны *ei* мл. белиловское, в котором позве тые ж села, до *wt*граничен2 называючи их, до Белиловец належачие, которые до розделк8 кгрунт8 г8бинского затегаеть, кладетс2, которыи позе в кн2жна ее млост через недоведе не року через его млст пона воевод8 в вызване с пов4т8 протестоваласе и с тых причин, 2ко в жадных, некуючи того моцно, же не в том воеводстве, але в иншим села менованые лежат, неналежност форум не впущаючи, и¹⁴ авиктора¹⁵ в той справе форум моцно эксцеповала, прос2чи, абы суд нинешнии 2ко *wt* справы неналежное с8дови своему суперседовал и *wt* форум¹⁶ волною 8чинил¹⁶, и *wt* справы неслушное¹⁷ был волным 8чинены¹⁷. А повод через 8моцованого своего поведил, же тут мою¹⁸ форум, бо тот Г8бин в Браславском // воеводстве лежит, што и сама сторона позвана2, вбличне буд8чи в с8д8, признавает, а если ж Губин, теды теж и села, до него належачие. А што сторона позвана2 поведает, же тые села, которые менованые в позве, до Киева належат, теды того лыми¹⁹ словами показ8е, которые в с8д8 местца не мают, до того же вже не в частых вборон заживает, бо се пытал в термине, ставилем ем8 возного и рел2цие²⁰ показал, с которое довел есми року слушного, теды и тым самым признан ми форум. Просил теды, 2ко и вышси, абы позвана2⁶ на позов *wt* поведала, вс4 иншии вбороны вцале захов8ючи. На таков8ю контроверсию стороны поводовое 8моцованыи кн2жны *ei* милости Корецкое поведил, же ты, по не поведе, естес свое²¹ справы поводом и тебе належит пробовати²² того, што в жалобе своєї кладешъ, и право тебе того 2сне 8чит, бо где ми ты не доведешъ того, на што жалуешъ, теды 2 маю быти волен симплицитеръ. Што се тычет²³ алекгащые мое²³, где ми т8 кажеш, же тые села на кгр8нте г8бинском лежать и 2ко в том воеводстве ест, теды 2 тепер противко доводи твоєм8 некгативи свое пробовати буд8 повинен, але поки пробаци²⁴ твоєи листовное не будет, теды мо2 некгатива простаететисе²⁵ мусит, а в недоведеню поводовым позваными мает быти симплицитеръ волен, ведже до того та2 мова акторова ест того местца, бо 2 тут неналежност с8дови в0м. задаю и к тому

форумъ ексцепуе²⁶ и хочу се тут на8чити, если в0м. над право т8тошнее розделу четвертого, артикул8 двадцат п2того в с8ды ч8жие вдаватися маєте, бо если же тут не маю форум възгл2дом кгрунт8, теды теж в0м. не ест належных суд, в 8чиненю декретови служачим8²⁷. А такъ прош8, абысте в0м. принципала моего 2ко в справе в0м. неналежачого не тиснели, але ексцепцию поводову, // противну²⁸-ексцепцые мое²⁸, котор8ю вношу, ексцеп8ючи форум на сторон8, втн2вши, принципала моего вт форум вольного 8чинили, иншие вбороны и евиктора в той справе вцале себе заховавши. Суд нинешнии, бачечи то с тог(о) повзу, же Г8бин имене головное в т8тошнем воеводстве лежит и сама сторона²⁹, вчевисте 8 с8д8 б8дучи, то признавает, а в тые села, в которы³⁰ повод до розделку чинит, толко словне 8дает, а правне ничего, жебы 8 воеводстве Киевском мели бы, позвана²⁶ не 8каз8еть, прето с того повзу в розделокъ тог(о) Г8бина и прилежности его в с8д8 своего форум быти наид8еть и стороне позванои далеи поступовати наказ8еть. Вт которог(о) декрет8 сторона позвана2 до с8д8 головного трибуналу любелског(о) апелевала. Суд тое апел2ции³¹ не допустил, в которое недопущене апел2цыи 8моцованыи на суд сведчилсе. А в далшом поступку сторона позвана2, сто2чи моцно при перших вборонах своих и при апел2цыи³¹ своєї, протестуючисе до того противко с8дови на 8т2жене их, з мусу все чин2чи, протестуючисе теж, иж вборон своих не в належном повете и перед неналежным с8дом вносит и вносит не дл2 того, абы справа тутъ на том местц8 того потребоват мела, але притиснены правом, з мусу беретсе позвана²⁶ на таковыи мунимент, с которого се 8кажет евиктор, через которого границе³² г8бинскую³³-и каже³³, иншие вбороны вцале себе правные заховуючи и апел2цые³⁴ заложон8ю прозеквовати вцале себе заховуючи. А 8моцованыи поводов поведил, же в таких справах дил2ци2 на мунимента³⁵, также и на евиктора мети не маєт, бо 2ко се тот маєт дилити зо мною, которыи там жадного права и в посес4и³⁶ не бил ани ест, але тот, которыи маєт зо мною право вднакое и в посес4и³⁶ ест, повинен се зо мною делит. Просил теды повод, абы сторона позвана2 ск8течне втповедала. Суд нинешнии земский в4ницкии, бачачи то // с права посполитого, же така2 дыл2ци2 стороне позванои позволена быти маєт, тое дыл2ции³⁷ еи до роковъ близько пришлых земских в4ницких позволил. Вт которого декрет8 8моцованыи стороны поводовое, не прим8ючи его, до с8д8 головного трибуналу любелского апелевал. Вт того теж декрет8 кн2жна ее млст позвана2 такъ апелное и с тоєю декл2рациєю и протестациєю, ач ест правныи декрет и та2 дил2цы2 водлуг констыт8цые року тисеча п2сот вемъдес2т вемого доп8щона быти ми мела, 2ко ж и ест доп8щона, и водлуг права т8тошнего артикул8 четвертогонадцат, которыи 2ко прим8шоныи через суд в0м. 8живати мус2лем, вшакже же не на местц8 своем в неналежном повете через неналежных судси вашеи млости ест доп8щона, с тых причин апелное³⁸ и прош8, абы ми апел2цы2 была доп8щона. Суд такъ поводови, 2ко и позваной³⁹ тых апел2ции допустил и рокъ за тыми апел2ци2ми на триб8нале в Люблине на воеводстве Браславском, которое напервси по дате ссг(о) декрет8 припадет, им, вбсєю сторонам, вчевисте и завите стати зложил и заховал и тот декрет с8да своег(о) дл2 памяти до книг земских в4ницких записати велель. С которых и ссс выпис под нашими печатми ест выдан. Писан 8 В4ницы.

Дві печатки

Иван Мик8линский, писар, тр.

С книгами корыкговал Стефан Кгулчевский

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIV, № 84, s. 557–563. Засвідчена копія.

¹ Далі має бути стороною. ² твоєи ³ Далі має бути котори. ⁴ всегнули
⁵ здавна ⁶ Далі має бути сторона. ⁷ Далі має бути з. ⁸ Має бути поведовою
⁹ 8ити? ¹⁰ декл2рации ¹¹ своєи ¹² позывает (ідеться про воєводу) ¹³ Далі має бути
в. ¹⁴ и зайве. ¹⁵ євиктора ¹⁶⁻¹⁶ Ідеться про позвану сторону. ¹⁷⁻¹⁷ Мається на
увазі Вінницький земський суд. ¹⁸ маю ¹⁹ злыми ²⁰ рел2цию ²¹ своєи ²² Гобто
довести. ²³⁻²³ алекгцый моєи ²⁴ пробации ²⁵ простегатисе ²⁶ эксцепую
²⁷ служачии ²⁸⁻²⁸ эксцепцый моєи ²⁹ Стосується позваної сторони. ³⁰ котори
³¹ апел2ции ³² границу ³³⁻³³ 8каже ³⁴ апел2цыю ³⁵ муниента ³⁶ посес4и
³⁷ дыл2ции ³⁸ апелюю ³⁹ Далі має бути стороне.

№ 19

1604 р., січня 12. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду канцлеру і гетьману великому коронному Янові Замойському в справі за скаргою Ганни Богданівни Скіндерівни (та її чоловіка й опікуна Яна Хмелевського) про захоплення її маєтків – селищ Чернівців, Володіївців, Кабаківців, Буші та інших і осадження у них міст Чернівців (або Скіндерполя) і Буші та сіл, внаслідок чого через невикористання для себе цих земель вона втратила доходи на суму 20 000 польських злотих, не рахуючи вартості самих земель

Жикгимонтъ Третии, Божию млтню корол полскии, великии кн2з литовскии, р8скии, пр8скии, мазовецькии, жомойтскии, ифл2нтскии, швецкии, кготскии, вандалскии дедичныи корол

Осневелможному пану п0н8 Ону Замоискому, канцл4рови и гетману головному коронному, старосте бельзьському, кнышинскому, малберскому.

На жалоб8 и правное попиране 8рожоное Ганны Богъдановны Скиндеровны а теперешнее малъжонки шл2хетного пана Она Хмелевского приказ8емъ, абы верность ваша перед с8домъ нашимъ земьскимъ в4ницькимъ на роки земьские в4ницькие, в року теперешнемъ тис2ча шестсотъ четвертьом на завътьрие св2тои Троицы рымьского св2та припадаючие, сталь, котора2 восполь з малъжонькомъ а впекуномъ своимъ Ономъ Хмелевскимъ верность вашу позываетъ, б8д8чи дедичкою добръ имен2 Черневецъ, Володиевецъ, Кабаковецъ, Буш4 и ииших селищъ, до тых им4неси належачих, до которых то вышъменованых им4неси верность ваша, не маючи жадного д4ла и права, звлаща та2 преречона2 Ганьна Скиндеровна, зоставъши в сиротстве по въз2тии втца ее вт поганства татаръ до врды, безъправне и кгвалтовне тые имен2 вс2гн8вши, м4сты, то есть м4сто Черъновъце, названое Скиндерполе, и Б8шу и селы, до тых м4сть належачих, повсадоваль и пожитьки соб4 привлащилъ и в не8живаню с тых им4неси пожитьковъ шац8ет и менил соб4 с8мою на двадцат тис2чеи золотых полских, не вкладаючи в шац8нокъ кгр8нту, што верности в0шеи на року припалом ширеи словы вбъ2снено и выведено б8дет. Прото абы в0м. сталь и на жалобу повода во всемъ с2 наконец 8справедливил. Писан 8 В4ницы року Божого нарожен2 тис2ча шестсот четвертого м0ца генвар2 дванадцатого дн2.

Печатка (слід від неї)

Позов

Иван Мик8линскии, писар, тпр.

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 2683, s. 1. Оригінал.

1604 р., травня 11. Вінниця. –

Декрет Вінницького ґродського суду в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости князя Януша Збараського про пограбування у його підданого, прилуцького міщанина Сергія восьми волів підданими з Вільшаниці (Губина) – мастку волинського воєводи князя Яхима Корецького та його дружини Анни Ходкевичівни

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского в4ницких

Л4та Божго нарoжен2 тисеча шестсот четвертого мсца ма2 первоонадцать д0н2

На рочках кгородских в4ницких, которые в року теперешнемъ мсца ма2 припали и сужоны были, перед нами, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вр2дниками кгородскими в4ницкими, кгда се приточила справа за розеимем и за позвом межи велможным его мл. к0нжатеи Онушемъ Збаразским, воеводою браславским, поводом, з одное, а велможным его мл. к0нжатеи Охимом Корецким 2ко шпекуномъ и малжонкою его млсти 2ко дедичкою добръ, 8 воеводстве Браславском лежачих, позванными, з др8гое стороны, в которои справе повод через 8моцованого своего шл2хетного п0на Мартина Кротовича по приволаю через возного стороны позваное до права поднес позов, на позваных выданыи, тыми словы:

Юреи Стр8с с Коморова, каштал2и галицкии, староста браславскии, в4ницкии и звиногородскии

Велможном8 его мл. к0нжати Охим8 Корецком8, воеводичу волинском8, 2ко шпекунови и велможной еи млсти к0нжне Охимовой Корецкои п0неи Анне Ходкевичовне, 2ко дедичце добръ, в воеводстве Браславском лежачого¹.

Положенемъ того позву ничием8 праву не 8ближаючи, звирхностью его кр. млсти а владностью 8р2д8 моего старостинского приказ8ю, абы в0м. передо мною самым албо судом моим кгородским в4ницким на рочки кгородские в4ницкие, которые² в року теперешнемъ тисеча шестсот четвертого мсца марца двадцат третег(о) д0н2 припали и сужоны быти мают, сами вбличи, вчевисте стали на жалобу и правное попиране велможног(о) его мл. Онуша Збаразского, воеводы браславског(о), старосты кременецкого, которые в0м. позывает, доводичи справедливости подданном8 своем8 мешанин8 прилуцком8 на им2 Сергею в не8чинене ем8 справедливости, в покрадене волов его всми, которые его коштовали кождыи по шести копъ грошей литовских, в которые волю дана есть вина подданыи в0м. влшаницким на им2 Ицку Товстом8 Цалию а Хазку, Жидом, с которых, деи, в0м. // через 8р2дника своего влшаниц³. п0на Павла Ониковского, нет ведома, дл2 которых причин чин2чи фолкгу тым людем своволным, которые есть вина дана в покрадене тых волов, рокъ и день в року шестсотном четвертом досконалыи положивши, справедливости, деи, есче в0м. чинить не хотели и не чинили, 2ко в том всем ширеи и подостатку рел2цы2 возного в себе вбмовл2еть, в чом его мл. п0нъ воевода браславскии жал и кривд8 маючи, а⁴ том8 менованом8 подданом8 своем8 шкод8 немалую быти менит и в то з в0мю 8 суд8 правне мовити хочеть. Прото абы в0м. на рок8, звышь менованом, 2ко на завитомъ, стали и тых подданных своих влшаницких Ицка Цали2 а Хазка, Жидов, на вр2де поставили, вины правные за то заплатили. Писан 8 В4ници року тисеча шестсот четвертого мсца феврал2 чотырнадцатого д0н2.

А по вычитаню того позву сторона поводава2, доведши слушного положен2 позву и року, за ним припалого, домовл2лас2, абы сторона позвана2 на позов се справовала. А 8моцованыи стороны позваное пан Павел Ониковскии поведил, же тут в таковую

мниманую кривдѣ в суде кгородском форм не маш, а то с меры, же повод позываеъ в не8чинене справедливости з Жидов, котора2 кривда або справа не судови кгородском8, але земском8 право судить 8казало, бо тут не задае директе злодеиства в позве, толко в не8чинене справедливости; а то 8казавши, просил волности *wt* року. А 8моцованыи поводовъ поведил, же в тои справе 8 с8д8 нинешнего форм есть, кгдажь тут в не8чинене справедливости, не в што иншого идетъ, толко в злодеиство злодеев и самыи фундаменть⁵ тое справы с тыми то вбвинеными, в которых постановене тут позвано, в злодеиство идетъ, а право есть, же в таковыи речи не суд земскии, але кгородскии ведле права судити повинен. Што вказавши, с права просил, абы вбороны позваного на сторону *wt*ложивши а позванои далеи поступовати наказано было. Суд нишнии⁶ кгородскии в4ницкии тое справы в суде своємъ формъ наид8ет и стороне позванои далеи поступовати наказ8ет. // *Wt* которого декрету сторона позвана2 до суд8 головного трибуналу любелского апелевал. Суд *ei* тое апел2цие допустил и рок за тоєю апел2циею перед судомъ головнымъ трибуналским в Люблине на тот час, кгда справы воеводства Браславского пор2дком инших воеводствъ напервеи по дате того декрету припад8ть и с8жоны буд8ть, вбеюи сторонамъ вчевисто ку праву становитисе зложил и заховал и тот декрет суд8 своего до книг кгородских в4ницких записати казал. С которых и сес выпис под нашими печатми есть выданъ. Писан 8 В4ници.

Дві печатки

Корикговаль с книгами
Копчиньскии, писар, тр.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszkyyw, teki arabskie, teka 199, № 17, s. 9–11. Засвідчена копія. Те саме: Ibid. S. 1–3, 5–7, 13–15. Засвідчені копії.

¹ лежачих ² которыи ³ влшаницкого ⁴ а зайве ⁵ фундаментъ ⁶ нинешнии

№ 21

1605 р., грудня 19. Вінниця. –

Постанова Вінницького ґродського суду про перенесення, у зв'язку з загрозою татарського вторгнення, розгляду всіх справ з даних його рочків на наступні

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) виницких

Л4та Божог(о) нарожен. тисеча шестсот п2тог(о) мсца декабра дев2тог(о)надцат д0н2

На чках¹ судовых кгородских виницких, которые в рок8 теперешнем мсца декабра третег(о)надцат д0н2 припали и сужоны были, перед нами, Иваном Богушем Дешковским, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вр2дниками кгородскими виницкими, за позволенем вс4х вбывателев воеводства Браславског(о) дл2 тривог и вторгнен2 непри2тел2 крыжа св2тог(о), поганцов татар, тут, до панствъ сг(о) королевское мл. суд нинешнии вс4 справы, которые с2 на теперешних рочках не скончили и до россудку правног(о) не припали, то ест з розсимова, з декретов трибуналских и кгородских виницких, на нинешние рочки припадаючие, под тою же моцю до других близко пришлых рочков кгородских виницких, которые бы по теперешних напервеи припали и сужоны были, в з8полной моци их *wt*кладает и рокъ певныи и завитыи такии, 2кии и на сес час был, без припозву заховуеъ. А што се дотычет позовов, на теперешние рочки нововыданных, суд

сторонам заховуєт волное припозване на пришылые рочки с правом и поступком их, которые се вже через россудок правныи и розсими згодные *в*тправили, ничоз(о) не 8ближаючи. Што все дл2 памети до книг кгородских виницких *єст* записано, с которых и сес выпис под нашими печатми *єст* выдан. Писан 8 Виници.

Корикговаль с книгами *Дві печатки* Григорєи Баибуза, писар, мр.
Копчиньскии, мр.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszkyyw, teki rzymskie, teka XXIV, № 44. Засвідчена копія.

¹ рочках

DOCUMENTS OF THE BRATSLAV VOIVODESHIP, 1566–1605

Mukola KRYKUN
The Ivan Franko National University of Lviv,
the Chair of Central and East European History
1 Universytetska str., Lviv 79000, Ukraine

Taken in this publication sources are complement to published 2008 in Lviv documents collection of the Bratslav Voivodeship (1566–1606). The two documents are King's letters (privileges) on possession of properties from state lands fund till one's dying day, 19 – it's concern private properties of shclakhta.

Key words: Bratslav Voivodeship, properties of shclakhta, privileges, town (grodskyi) court.

ДОКУМЕНТЫ БРАЦЛАВСКОГО ВОЄВОДСТВА 1566–1605 ГОДОВ

Николай КРИКУН
Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра истории Центральной и Восточной Европы
ул. Университетская 1, Львов 79000, Украина

Представленные в публикации источники дополняют изданный в 2008 г. во Львове сборник документов Брацлавского воеводства 1566–1606 гг. По содержанию два документа являют собой королевские письма (привилегии) на пожизненное владение имуществом, которое принадлежало государственному земельному фонду, 19 – касаются частных шляхетских имений.

Ключевые слова: Брацлавское воеводство, шляхетские имения, привилегии, гродский суд.